

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till viss ändring i postavgiften vid postabonnemang å tidning; given Stockholms slott den 16 maj 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sven Lübeck.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Lübeck:

Jag anhåller nu att få till behandling upptaga frågan angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Postavgiften vid tidningsabonnemang utgöres för närvarande av dels förskrivningsavgift och dels befodringsavgift. Enligt 8 § 2 mom. i förordningen den 17 juni 1916 (nr 216) angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, sådant detta författningsrum lyder jämlikt kungörelsen den 11 juni 1920 (nr 293), utgår förskrivningsavgiften för närvarande dels med en fix avgift för varje abonnemang, oberoende av abonnemangsterminens längd, dels ock med en viss procent av det pris, som utgivaren betingat sig. Procenten räknas för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider. De ordinarie avgifterna äro 10 öre och

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 187 häft. (Nr 226.) 996 24 1

2 procent å prenumerationsavgiften, den procentuella avgiften dock ej under 5 öre. Dessa avgifter hava sedan år 1921 utgått med 100 procents förhöjning eller således med 20 öre för abonnemangstermin och 4 procent av den utgivaren tillkommande prenumerationsavgiften.

I skrivelse den 25 februari 1921 i fråga om vissa postavgifter meddelade generalpoststyrelsen, att innan frågan om ändring av de grunder, efter vilka avgiften för postabonnemang å tidning beräknades, upptoges till närmare prövning, hade det ansetts nödvändigt undersöka icke blott postverkets kostnader för tidningarna utan även huru dessa kostnader fördelade sig å de olika prestationer, som postverket utförde för tidningarna, samt att det även befunnits nödvändigt att kombinera denna undersökning med en utredning rörande fördelningen av postverkets driftkostnader på samtliga olika rörelsegrenar. Sedan denna utredning slutförts, meddelade generalpoststyrelsen i skrivelse den 27 februari 1922, att utredningen, vad de postabonnerade tidningarna beträffade, givit vid handen, att 22.8 procent av postverkets samtliga driftkostnader komme på tidningsrörelsen. Med siffrorna för 1920, vilket år undersökningen avsåg, skulle postverkets kostnader för de postabonnerade tidningarna uppgått till mellan 15 och 16 miljoner kronor. Emellertid hava vissa utgiftsposter sedan dess nedgått, och för år 1922 kunna nu ifrågasvara kostnader beräknas till 12 å 13 miljoner kronor. Postverkets inkomster av de postabonnerade tidningarna uppgingo samma år till omkring 3,800,000 kronor. När generalpoststyrelsen i skrivelse den 6 mars 1923 föreslog, att de provisoriska tidningsavgifterna skulle utgå under ännu ett år, framhöll också styrelsen att, även om den provisoriska höjningen av postavgiften bibehölls, postverket tillfördes 7 å 8 miljoner kronor mindre än det belopp, vartill postverkets kostnad för tidningsrörelsen kunde beräknas uppgå. Med anledning härav gjorde 1923 års riksdag i sin skrivelse, nr 136, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa postavgifter det uttalandet, att riksdagen förutsatte, att den anmärkningsvärda brist, som ifrågasvarande verksamhet uppvisade, vid utredningen angående tidningsförordningens revision bleve särskilt beaktad.

Jämlikt av Kungl. Maj:t den 26 oktober 1923 givet bemyndigande utsåg jag ledamoten av riksdagens första kammare, lektorn Johan Edvard Björnsson, kaptenen i flottans reserv, huvudredaktören Sten Fredrik Dehlgren, riksgäldsfullmäktigen, filosofie doktorn Karl Emil Hildebrand Hildebrand samt ledamoten av riksdagens första kammare, redaktören Anders Pers att såsom sakkunniga samarbeta med generalpoststyrelsen vid verkställande av utredning och avgivande av förslag angående revision av gällande bestämmelser i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Efter överläggningar med de sakkunniga har inom generalpoststyrelsen utarbetats förslag till ny förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, vilket förslag jämte motivering och särskilda yttranden av herrar Björnsson och Dehlgren av styrelsen med skrivelse den 11 mars 1924 överlämnats till Kungl. Maj:t; och torde skrivelsen få såsom bilaga fogas till detta protokoll.

I nyssnämnda skrivelse anför generalpoststyrelsen, bland annat, följande: Inom generalpoststyrelsen hade verkstälts en utredning angående *merkostnaderna* för postabonnemangen, d. v. s. en beräkning beträffande de utgifter, som skulle besparas postverket, om bestyret med postabonnemanget tänktes helt och hållet bortfalla. Det belopp, som man därvid kommit till, utgjorde för år 1922 omkring 5,900,000 kronor, varav 1,500,000 kronor postförelagskostnad, 150,000 kronor kostnad för förbrukningsartiklar m. m. och återstoden personalkostnader. Med tillämpning av de ordinarie avgifterna för postabonnemang skulle för år 1922 hava tillförts postverket omkring 1,900,000 kronor. För att postverket skulle erhålla ersättning för sina merkostnader, erfordrades således en inkomstökning med mer än 200 procent.

Styrelsen hade verkställt en undersökning huruvida postverkets kostnader för tidningarna kunde minskas. Emellertid vore det enligt styrelsens förmenande icke möjligt att avsevärt nedbringa postverkets utgifter för bestyret med tidningarna. För att det ekonomiska resultatet därav skulle förbättras, måste alltså inkomsterna höjas. Såsom förut påvisats, skulle en höjning med mer än 200 procent å de ordinarie avgifterna för postabonnemang vara erforderlig, för att postverkets merkostnader för detta bestyr skulle bli ersatta. Det vore härav tydligt, att någon nedsättning av de nu utgående provisoriska avgifterna icke kunde ifrågakomma. Beträffande storleken av den höjning, som därutöver kunde bära vidtagas, ställde sig generalpoststyrelsen emellertid tveksam. Styrelsen funne det visserligen principiellt riktigt, att postverket erhöles full ersättning för tidningsbestyret, men styrelsen befarade, att höjning med ytterligare 100 procent å de ordinarie avgifterna skulle så väsentligt fördyra tidningarna, att mången mindre bemedlad skulle se sig nödsakad att avstå ifrån att hålla sig med tidning. Då numera en tidning — särskilt en orts- eller läns-tidning — i många fall vore en verklig nödvändighetsvara, skulle ett dylikt fördyrande av tidningarna säkerligen icke vara lyckligt. På grund härav hade generalpoststyrelsen icke ansett sig bära gå längre än att föreslå en sådan höjning av postavgiften för postabonnemang, att postverkets inkomst ökades med omkring 140 procent i förhållande till den inkomst, som den ordinarie avgiften skulle inbringa.

Beträffande den närmare innebörden av generalpoststyrelsens förslag får jag hänvisa till styrelsens skrivelse, däri nu gällande författning i ämnet finnes återgiven såsom parallelltext till det av styrelsen framlagda författningsförslaget.

Generalpoststyrelsen har föreslagit sådan ändring av förskrivningsavgiften, att den däri ingående procentuella avgiften, beräknad å prenumerationsavgiften, skulle bortfalla, varemot avgiften för abonnemangstermin skulle kvarstå, liksom nu är fallet förhöjd med 100 procent till 20 öre.

Förskrivnings-
avgiften.

Till stöd för detta förslag har generalpoststyrelsen anfört:

Förskrivningsavgiften bör utgöra ersättning för allt det postverkets arbete, som för varje abonnemang är detsamma, vare sig abonnemanget avser längre eller kortare tid och oberoende av tidningens periodicitet eller vikt. Detta arbete utföres dels inom generalpoststyrelsen och dels vid postanstalterna.

Inom generalpoststyrelsen verkställs således bland annat:

- prövning av inkommande framställning om tryckalsters behandling såsom tidning i postal mening;
- granskning av utgivares uppgift till tidningstaxan;
- tidningstaxans utarbetande, tryckning och distribuering;
- åtgärder med anledning av tidnings upphörande, namn- eller prispförändring m. m.; samt

revision av tidningsräkenskapernas såväl debet som kredit.

Det arbete, som vid postanstalterna är detsamma vid varje abonnemang och därför borde ersättas med förskrivningsavgiften, är i huvudsak följande:

mottagande av tidningsrekvisition med tillhörande belopp, uppgifternas granskning mot tidningstaxan, samt, när abonnenten därom gör framställning, meddelande av kvitto;

medlens bokförande;

antecknande under särskilt konto för varje tidning av abonnents namn och adress samt den tid abonnemanget avser;

upprättande av listor för olika brevbärare-distrikt m. m.;

rekvisitionens förseende med vissa erforderliga tjänsteanteckningar;

rekvisitionens avsändande och befordran till utgivningsortens postanstalt;

rekvisitionens granskning å sistnämnda postanstalt samt upprättande av fördelingslistor angående det antal exemplar av varje tidning, som skall tillställas skilda postanstalter;

tidningens beställande hos utgivaren;

åtgärder med anledning av felande eller övertaliga exemplar m. m.; samt

upprättande av räkenskapshandlingar för uträknande av utgivarnas tillgodohavande och postavgifterna samt avräkning med utgivarna.

Postverkets här ovan i korthet angivna arbete är, såsom förut sagts, detsamma vid varje abonnemang. Förskrivningsavgiften bör därför alltid utgå med samma belopp. Den del av denna avgift, som för närvarande utgår med en viss procent av tidningens pris, lägges emellertid med olika belopp på olika abonnemangsterminer. Mot denna procentuella del gjordes invändningar redan när kommittéutlåtandet med förslag till 1904 års tidningsfördordning förelåg. Så hemställde Svenska Tidningsutgivareföreningen i underdånigt yttrande, som avgavs över nämnda förslag, att procentavgiften skulle såsom i princip oriktig bortfalla. I kommittéutlåtandet motiverades denna avgift bland annat därmed, att, då postavgifterna för det dåvarande bestämdes uteslutande med hänsyn till prenumerationspriset, övergången till det av kommitterade föreslagna nya systemet skulle underlättas genom bibehållandet av en procentuell avgiftsdel, varjämte framhölls, att då procenttalet sattes så lågt, denna del av avgiften bleve av mindre betydelse. Man finner också, att det högsta prenumerationspris, som kommitterade hade att räkna med, var 15 kronor per helår, varför den procentuella delen av postavgiften icke i något fall komme att överstiga 30 öre. Av hela postverkets inkomst av tidningsabonnemangen beräknades endast 7 à 8 procent inflyta av nu ifrågakommande avgiftsdel. Med de särskilt under åren 1920 och 1921 höga tidningspriserna och i anledning av den tillfälligt höjda postavgiften kom den procentuella delen av postavgiften att uppgå ända till 1 krona 60 öre och utgjorde i medeltal 15.4 procent av hela postverkets ersättning för postabonnemangen. Man kan väl också antaga, att när anmärkningar riktats däremot, att vid den provisoriska höjningen av postavgiften för postabonnemang samtliga avgiftsdelar fingo vidkännas samma höjning, denna anmärkning särskilt riktat sig mot höjningen av den procentuella avgiften. Generalpoststyrelsen är också av den uppfattningen, att en rättelse härutinnan nu bör ske.

I främmande länders postala bestämmelser på nu ifrågakommande område tages i allmänhet icke någon hänsyn till tidningens pris, och det synes generalpoststyrelsen, som om tiden nu vore mogen för att man vid fastställandet av grunderna för beräkandet av postavgiften vid postabonnemang helt och hållet bortser från denna faktor. Visserligen kan man säga, att postverket genom den procentuella avgiftsdelen beredes en viss provision för dess redovisning av uppburna tidningsmedel, men de olika tidningarnas

priser hålla sig i allmänhet inom sådana belopp, att, om en avgiftsskala i huvudsaklig överensstämmelse med den för postanvisningar gällande skulle tillämpas, någon mera nämnvärd skillnad icke skulle uppstå mellan de avgiftsbelopp, som borde påföras de olika tidningarna. Vid sådant förhållande lärer något bärande skäl för denna särskilda avgiftsdels bibehållande icke föreligga. Denna avgift har också ofta drabbat tidningarna synnerligen orättvist.

År 1922 tillförde den procentuella avgiftsdelen — med den provisoriska förhöjningen till 4 procent — postverket en inkomst av omkring 454,000 kronor. Ehuru den procentuella avgiftsdelen räknas till förskrivningsavgiften, minskas dock icke genom denna avgiftsdels borttagande ersättningen för förskrivningsarbetet med hela det nu angivna beloppet. Såsom förut sagts, lägges nämligen den procentuella avgiften med olika belopp på olika abonnemangsterminer, och denna avgiftsdel är således icke en förskrivningsavgift i den bemärkelsen, att den i sin helhet utgör ersättning för den del av postverkets arbete, som är oberoende av abonnemangstidens längd och tidningsperiodicitet och vikt. Då dessutom tidnings pris, varå procenten beräknas, i allmänhet står i ett visst förhållande till tidningens periodicitet och vikt, föreligga goda skäl för att genom befodringsavgiften uttaga åtminstone större delen av det belopp, som för närvarande inflyter av den procentuella avgiftsdelen. Med hänsyn till det arbete, som borde ersättas av den fasta förskrivningsavgiften, vore emellertid en höjning av denna, för närvarande 20 öre, väl motiverad. Under överläggningarna med de sakkunniga har också frågan om förskrivningsavgiftens storlek ingående diskuterats. Mot en till högre belopp än 20 öre bestämd förskrivningsavgift har emellertid anförts, att den — som ju skulle utgå med samma belopp även för kortare perioder — komme att kännbart betunga de kortare abonnemangen, till vilka de ekonomiskt minst bärkraftiga abonnenterna till stor del vore hänvisade. Med beaktande av detta skäl och då det icke lärer vara nödvändigt att strängt fasthålla vid att varje avgiftsdel skall avse att ersätta en viss detalj av postverkets arbete, utan hela postavgiften kan betraktas såsom en enhet, har styrelsen stannat vid att föreslå en förskrivningsavgift av 20 öre, vilket således innebär dels att den i nuvarande förordnings § 8 mom. 2 a) stadgade ordinarie avgiften höjes med 100 procent — d. v. s. till samma belopp, som för närvarande utgår — dels ock att den under b) samma moment bestämda avgiften bortfaller.

Enligt 8 § 3 mom. i tidningsförordningen beräknas befodringsavgiften för år med proportionellt avdrag för kortare abonnemangstider. I denna avgift, vilken nu liksom förskrivningsavgiften utgår med 100 procents förhöjning å den ordinarie avgiften, ingå dels den s. k. periodicitetsavgiften, som för närvarande utgår med 24 öre för varje nummer i veckan, dock med viss rabatt, om tidningen utkommer med mer än 7 nummer i veckan, dels ock viktavgiften, som utgår med 12 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

Generalpoststyrelsen har nu föreslagit, att periodicitetsavgiften skulle bibehållas oförändrad vid 24 öre för varje under en vecka utkommande nummer, varemot viktavgiften skulle ökas från 12 öre till 20 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidnings årsvikt. Till stöd för detta förslag har generalpoststyrelsen anført:

Befodrings-
avgiften.

Genom befodringsavgiften skall postverket erhålla ersättning dels för tidningarnas inslagning till de skilda utdelningspostanstalterna, tidningsexemplarens förseende med abonnenternas namn m. m. samt för utdelningen, dels ock för själva befodrningen. Det är naturligt, att omfattningen av dessa bestyr är beroende av det antal nummer, varmed tidningen utkommer, och tidningens vikt. I överensstämmelse härmed är också den s. k. befodringsavgiften för närvarande uppdelad dels i en avgift för varje nummer i veckan (periodicitetsavgift), dels ock en avgift för varje kilogram av tidningens årsvikt (viktavgift). Mot denna uppdelning torde icke något vara att invända. I vissa främmande länders postverk, där någon motsvarighet till det svenska systemet med postabonnemang förekommer, grundar man emellertid befodringsavgiften icke på tidningens årsvikt utan på varje nummers medelvikt. Därvid sammanslår man, så att säga, periodicitetsavgiften och viktavgiften på sätt av följande exempel framgår. Om ett tidningsnummer med en medelvikt av 50 gram anses böra betinga en avgift av 1 öre, blir befodringsavgiften för helår för en tidning, som utkommer med 52 nummer per år, 52 öre (1×52), för en 6-dagarstidning 3 kronor 8 öre (1×308 nummer) o. s. v. I enlighet med detta system hava hos generalpoststyrelsen upprättats åtskilliga förslag. Dessutom hava verkställt beräkningar med ett system, enligt vilket befodringsavgiften skulle utgå med en viss avgift per kilogram av tidningens årsvikt med viss minimiavgift för varje veckonummer. I stort sett innebära de olika systemen ungefär detsamma, och då det syntes önskvärdt, att det nuvarande förhållandet mellan de skilda tidningarnas postavgifter så litet som möjligt rubbas, har generalpoststyrelsen stannat vid att föreslå det nuvarande systemets bibehållande. Tidningsutgivarna torde också bäst finna sig till rätta därmed.

Det har då gällt att undersöka, till vilka belopp periodicitets- och viktavgifterna lämpligen böra sättas. Därvid har man att ihågkomma, att av befodringsavgiften skall — utöver det belopp, som för närvarande inflyter av densamma — utvinnas dels den inkomst, 454,000 kronor, som bortfaller genom den procentuella avgiftdelens slopande, dels ock den ökade inkomst, som enligt generalpoststyrelsens allmänna uttalande här ovan anses böra beredas postverket för dess bestyr med postabonnemangen.

För närvarande är periodicitetsavgiften dubbelt så stor som viktavgiften. Något skäl, varför detta förhållande valts, finnes icke anført i 1901 års kommittéutlåtande. Befodringsavgiften skulle, enligt kommitterades mening, avse att bereda postverket gottgörelse för dess bestyr med tidningarnas försändande och tillhandahållande till vederbörande adressater och borde, då omfattningen av dessa bestyr huvudsakligen berodde av tidningarnas nummerantal och vikt, beräknas med hänsyn till dessa faktorer. Kostnaderna för ifrågasvarande bestyr bestå av personalkostnader och transportkostnader, men även kostnader för lokaler och vissa förbrukningsartiklar stå i nära samband med dessa bestyr. Det synes emellertid näppeligen hava varit kommitterades mening att efter några särskilda grunder fördela dessa kostnader på periodicitets- och viktavgifterna. Till den senare avgiften borde väl i sådant fall hava i första hand förts transportkostnaderna, men av de beräkningar angående postverkets kostnader för tidningsrörelsen, vilka återopas i kommittéutlåtandet, finner man, att nära hälften av dessa kostnader beräknades falla på tidningarnas postbefodrning. Att kommitterade det oaktat satte periodicitetsavgiften till dubbelt så högt belopp som viktavgiften synes tyda därpå, att man valde ett förhållande, som ansågs på ett lämpligt sätt avväga postavgifterna för de olika tidningarna.

Under de år, som förflutit sedan ovannämnda kommittéutlåtande avgavs, har en avsevärd förskjutning ägt rum mellan fördelningen av postverkets

utgifter, i det att personalkostnaderna för närvarande äro avsevärt större än postföringskostnaderna. Att bestämma periodicitets- och viktavgifternas inbördes förhållande med hänsyn till postverkets kostnader för de olika prestationer, postverket utför, lärer emellertid icke låta sig göra, allra minst när man genom att sätta en låg förskrivningsavgift flyttat över på befodringsavgiften en del av ersättningen för det arbete, som kan anses tillhöra förskrivningen. Vid sådant förhållande har det synts generalpoststyrelsen lämpligast, att avgiftsbeloppen fastställas huvudsakligen med tanke på att postverket erhåller en viss ökad inkomst och att de avgiftsförhöjningar, som här för bliva nödvändiga, drabba de olika tidningarna så litet betungande som möjligt. En annan synpunkt, som även förtjänar beaktas, är den, att avgifterna böra så avvagas, att postverkets ersättning för tidningsbestyret i största möjliga mån ökas i förhållande till tidningsrörelsens utveckling. Detta är naturligtvis så mycket mer önskvärt som generalpoststyrelsen icke anser sig kunna föreslå avgifternas bestämmande till de belopp, som skulle erfordras för täckande av postverkets merkostnader för tidningsrörelsen.

Under de senare åren har tidningarnas vikt visat en fortgående stegring, varemot i fråga om periodiciteten någon nämnvärd ökning icke torde vara att förvänta. Ökade inkomster kunna således säkrast påräknas genom höjning av viktavgiften. Visserligen kan invändas, att en mera nämnvärd ökning av sistnämnda avgift kunde föranleda tidningarna att göra inskränkningar, varigenom den beräknade merinkomsten komme att utebli; men då tidningarnas viktökning i icke ringa mån torde bero på ökad tillströmning av annonser, och inkomsten från dessa säkerligen väl uppväger den ökade postavgiften — vilken för övrigt ofta uttages av allmänheten — torde några nämnvärda inskränkningar i fråga om tidningarnas vikt näppeligen vara att befara.

Ett skäl för kraftigare ökning av viktavgiften än av andra delar av postavgiften för tidningar ligger också däri, att vissa tidningar nu nått en så hög vikt, att deras postbehandling är besvärande. Man behöver endast betänka, att en brevbärare, som har att utdela 10 exemplar av en tidning med en nummervikt av 150 gram, därmed får sin börda ökad med $1\frac{1}{2}$ kilogram, för att nu icke tala om svårigheten att i brevbärarväskan rymma den post, som skall utdelas under en brevbäringstur. Det inträffar också, att brevbäraren måste återvända till postkontoret för att hämta post, som han icke omedelbart kunnat medföra. Härav föranledes förlängd tjänstgöringstid för brevbäraren, och allmänheten blir lidande genom fördröjd postutdelning.

Av nu anförda skäl och då dessutom för de mindre tidningarna en höjning av viktavgiften medför i någon mån mindre avgiftsökning än vad en höjning av periodicitetsavgiften skulle innebära, har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå, att periodicitetsavgiften sättes till 24 öre och viktavgiften till 20 öre. Detta innebär, att den i nuvarande förordnings § 8 mom. 3 a) stadgade ordinarie avgiften höjes med 100 procent — d. v. s. till samma belopp som för närvarande utgår — och att den under b) i samma moment stadgade avgiften höjes med 233 procent, således en höjning av ungefär 66 procent på nu utgående avgift.

Enligt 8 § 6 mom. i dess av generalpoststyrelsen förslagna lydelse skulle tidningsutgivare, som ombesörjer postabonnerade tidningsexemplars inslagning till vederbörande postanstalter enligt meddelade föreskrifter, erhålla viss rabatt å postavgiften.

Utöver ovan omförmälda ändringar i förskrivnings- och befodringsavgifterna har generalpoststyrelsen föreslagit åtskilliga mindre genomgripande

ändringar, beträffande vilka hänvisas till styrelsens skrivelse. Endast de viktigaste av ändringsförslagen skola i det följande i korthet beröras.

Beträffande 3 § har föreslagits den ändring, att tryckalster, som icke utkommer med minst ett nummer i varje kalenderkvartal, ej må införas i tidningsregistret. Detta har till följd, att sådant tryckalster icke såsom hittills kan befordras såsom utgivarkorsband mot den i 11 § föreskrivna, jämförelsevis låga avgiften utan måste befordras såsom vanligt korsband eller paket.

I 5 § 2 mom. har stadgats skyldighet för tidnings utgivare att erlægga en avgift å 20 kronor för varje anmälan om tidnings införande i tidningstaxan eller om ändring av en i taxan intagen uppgift. Avgiften är avsedd att utgöra ersättning för taxans utarbetande, tryckning och distribution.

Vidare har föreslagits viss ändring av den i 11 § bestämda avgiften för utgivarkorsband, varjämte föreslagits införande av särskilda bestämmelser om s. k. kommissionärskorsband, för vilka skulle utgå lägre avgifter än vanliga utgivarkorsband.

Generalpoststyrelsen har beräknat, att postverket genom de föreslagna ändringarna skulle tillföras en inkomstökning för postabonnemang och utgivarkorsband till belopp av omkring 640,000 kronor, och har styrelsen härom anfört:

Under förutsättning att antalet abonnemang å de olika tidningarna skulle bli detsamma under år 1924 som under år 1922 — det sista år, för vilket fullständiga uppgifter finnas att tillgå — beräknas det nu framlagda förslaget tillföra postverket en inkomst av omkring 4,600,000 kronor. Under samma förutsättning skulle med de ordinarie avgifterna inflyta omkring 1,950,000 kronor och således med de nu utgående provisoriska avgifterna 3,900,000 kronor. I förhållande till sistnämnda belopp innebär förslaget således en inkomstökning av 700,000 kronor. Denna summa måste emellertid reduceras dels med det belopp, som skulle utbetalas till de tidningsutgivare, vilka själva komme att ombestyras tidningsinslagningen, dels ock med beloppet av postavgifterna för de postabonnemang, som kunna antagas komma att ersättas med de föreslagna kommissionärskorsbanden. Dessa belopp hava med hänsyn till nu kända förhållanden ansetts böra beräknas till 130,000 respektive 270,000 kronor eller tillsammans 400,000 kronor. Postverkets ökade inkomst av postabonnemangen skulle efter dessa beräkningar — utöver ökningen genom den nu gällande provisoriska avgiftsförhöjningen — inskränka sig till 300,000 kronor.

Genom viss föreslagen omläggning av avgiften för utgivarkorsband i allmänhet, för vilken omläggning redogöres i § 11 av författningsförslaget och motiveringen därtill, beräknas postverkets inkomst av denna del av tidningsrörelsen komma att ökas med omkring 160,000 kronor. Därjämte skulle de kommissionärskorsband, som antagits skola träda i stället för vissa postabonnemang, draga en avgift av förslagsvis 180,000 kronor. Den sammanlagda inkomstökningen av postabonnemangen och utgivarkorsbanden anses således kunna beräknas till omkring 640,000 kronor.

Omförädda sakkunniga, vilka samarbetat med generalpoststyrelsen vid verkställandet av ifrågakvarande utredning, hava förklarat sig kunna giva sin anslutning till det av generalpoststyrelsen framlagda förslaget; dock hava herrar Björnsson och Dehlgren anmält avvikande mening beträffande särskilda delar av förslaget.

Beräknad
inkomstökning.

De sakkunniga.

Herr Björnsson har förklarat sig anse, att någon ändring i 3 § 1 mom. icke bör äga rum.

Herr Dehlgren har förklarat sig icke kunna biträda generalpoststyrelsens förslag, i vad det angår befodringsavgifterna.

Beträffande de av nämnda sakkunniga anförda skäl för deras avvikande meningar får jag hänvisa till generalpoststyrelsens skrivelse.

Sedan publicistklubben och Svenska tidningsutgivareföreningen lämnats tillfälle att yttra sig över generalpoststyrelsens förslag, hava styrelserna för klubben och föreningen den 3 maj 1924 avgivit gemensamt utlåtande, vilket torde få såsom bilaga fogas till protokollet. Styrelserna anför bland annat.

Yttrande av
Publicist-
klubben och
Svenska tid-
ningsutgivare-
föreningen.

Den av generalpoststyrelsen föreslagna höjningen av taxan för tidningarnas postbefordran syntes både betungande och mindre lyckligt avvägd. Skulle någon höjning eller omläggning av nu gällande taxa ur det allmännas synpunkt befinnas oavvislig, borde förändringarna i vissa hänseenden ske efter andra grunder än de av generalpoststyrelsen föreslagna. Sålunda borde särskild uppmärksamhet fästas vid förslaget mindre lyckliga avvägning beträffande postavgifterna för å ena sidan den egentliga tidningspressen och å andra sidan för veckotidningarna. Det föreliggande förslaget lade nämligen nästan hela den ökade tungan på dags- och ortspressen, under det att flertalet veckotidningar skulle få sina postbefodringsavgifter nedsatta. Blott i ett fåtal fall vore deras avgifter obetydligt höjda.

En sådan fördelning av postavgifterna måste anses strida såväl mot postverkets intressen som mot grundäskådningen i det nu föreliggande förslaget motivering. Generalpoststyrelsen gjorde nämligen, med allt fog, gällande i sitt betänkande, att veckotidningarna och tidningar, som utkomme mindre ofta än en gång i veckan, i vissa avseenden försakade postverket förhållandevis mera arbete än andra tidningar. Så vore det icke möjligt för brevbärare och andra postutdelare att hålla i minnet namn och adresser å dylika tidningars abonnenter, varför fullständig namn- och adresspåskrift måste verkställas i betydligt större omfattning än vad fallet vore rörande andra tidningar.

Härjämte borde enligt styrelsernas uppfattning framhållas, att dessa mindre ofta utkommande publikationer tvivelsutan beredde postverket ökat besvär och fördyring av omkostnaderna även på grund av den »toppbelastning» de vållade postverket den enda dag i veckan, då de utkomme, under det att postdistributionen av dagspressen medförde en jämn fördelning av arbetsuppgifterna på veckans alla dagar. Den enorma utvecklingen av veckotidningsutgivningen torde även kraftigt hava bidragit till personalkostnadernas betydande stegring inom postverkets tidningsrörelse, bland annat genom att dessa publikationers nummer ofta vore tunga och skrymmande och tvingade till dubbla utbäringssturer.

Det hade enligt styrelsernas mening varit önskligt, att en mera ingående utredning kunnat företagas i syfte att bringa större klarhet rörande distributionskostnaderna för veckotidningar i förhållande till dags- och ortstidningar. I varje fall hade det syntts styrelserna blotta en allvarlig svaghet i det föreliggande förslaget, när generalpoststyrelsen å ena sidan konstaterade veckotidningsdistributionens oförmånliga inverkan på postverkets arbete och ekonomi i förhållande till dagstidningarna och å andra sidan föresloge så gott som hela den påfordrade taxeökningens läggande på dagstidningarna.

Detta missförhållande i det av generalpoststyrelsen nu framlagda förslaget syntes delvis bero på att den procentuella förskrivningsavgiften borttagits och kompensationen härför samt den av postverket begärda förhöjningen av inkomsten på tidningsrörelsen helt och hållet lagts på viktavgiften.

Befunnes det nödvändigt att bereda postverket ökad inkomst av tidningsrörelsen, borde, enligt styrelsernas mening, denna ökade inkomst i främsta rummet uttagas av de delavgifter i postabonnemanget, som avsåge att lämna ersättning för det arbete, vilket åsamkade postverket största kostnad. I stället för att sänka förskrivningsavgiften, vilket i generalpoststyrelsens förslag skett genom borttagande av den procentuella ersättningen till postverket för varje abonnemang, syntes därför — under förutsättning att höjning av tidningstaxan över huvud taget skulle äga rum — en höjning på denna punkt vara mera rättvis med hänsyn till postverkets omkostnader för denna del av tidningsrörelsen.

Den förmån, som generalpoststyrelsen genom den nya bestämmelsen i § 8 mom. 6 önskat bereda tidningsutgivarna, torde visserligen kunna anses rättvis, men ansåge styrelserna likväl, då denna rabattering utgjorde ett avsteg från postverkets allmänna taxepprinciper, att tidningsutgivarna lika gärna såge, att de gamla bestämmelserna fortfarande finge gälla, d. v. s. att ingen särskild ersättning lämnades de utgivare, som själva ombestyrde postabonnerade tidningsexemplars inslagning, men vil att som förut postverket tillhandahölle sådan utgivare erforderligt antal korsbandsomslag.

Styrelserna funne befogat, att i taxan för utgivarekorsband infördes en särskild avgift per försändelse (§ 11 mom. 1), men ansåge, att de sammanlagda avgifter, som enligt förslaget skulle komma att påläggas utgivarekorsbanden, komme att innebära en förhöjning av nu gällande belopp, som knappast kunde anses sakligt motiverad och som högst avsevärt skulle ekonomiskt betunga den ej ringa del av pressen, som använde sig av detta för postverket arbetsbesparande beföringssätt.

Enligt styrelsernas uppfattning hade hittills gällande bestämmelser genom sin sammansättning av de olika avgifterna och genom sin innebörd i övrigt verkat synnerligen lyckligt både för allmänheten och den svenska pressen, och den senare hade under de gångna decennierna i inbördes konkurrens anpassat sig efter de rådande taxeförhållandena. En rubbning av dessa olika delavgifters inbördes ställning borde därför enligt styrelsernas mening — i fall kravet på ökad inkomster för tidningarnas befordran ansåges oavvisligt ur statsfinansiell synpunkt — om möjligt undvikas eller åtminstone ske synnerligen varsamt för att ej, som eljest lätt bleve fallet, framkalla orättvisa och störande förhållanden de olika tidningarna emellan.

Ur denna synpunkt förefölle den av generalpoststyrelsen föreslagna betydliga ökningen av viktavgiften med icke mindre än 233 procent utöver den i 1904 års tidningstaxa gällande och med 66 procent utöver nu föreskrivna provisoriska avgift särskilt betänklig. En sådan höjning skulle nämligen komma att drabba dags- och ortspressen synnerligen orättvist och därvid framför allt de tidningar, som tillförde postverket de största indirekta inkomsterna.

Departements-
chefen.

Av den i ärendet verkställda utredningen framgår, att postverkets inkomster av tidningsbefordringen, även med den nu gällande provisoriska avgiftsförhöjningen, icke tillnärmelsevis förslå att täcka de med denna rörelsegren förenade kostnaderna. Med allt beaktande av den viktiga kulturella uppgift, tidningarna hava att fylla, och även om man anser, att postverkets utgifter för tidningsbefordringen icke behöva till fullo täckas av därför uppburna avgifter, måste det dock sägas, att ett sådant missförhållande mellan inkomster och utgifter, som inom denna rörelsegren äger rum, icke bör få fortvara. Riksdagen har också funnit nämnda missförhållande anmärkningsvärt och förutsatt, att det skulle särskilt beaktas vid den nu fullbordade utredningen.

Ett genomförande av generalpoststyrelsens förslag beräknas medföra en inkomstökning av omkring 640,000 kronor. Emellertid har mot förslaget i flera avseenden riktats anmärkningar såväl av reservanter bland de sakkunniga som av styrelserna för publicistklubben och Svenska tidningsutgivareföreningen. Den allvarligaste bland dessa anmärkningar synes vara den, att höjningen av den i befordringsavgiften ingående viktavgiften föreslagits oproportionerligt stor, så att den skulle bliva betungande för de tyngre dagliga tidningarna, under det att för vissa veckotidningar skulle komma att betalas allt för låg avgift. Men även vissa andra av de mot förslaget uttalade betänkligheterna synas icke kunna fränkännas betydelse. Vid sådant förhållande lär det av generalpoststyrelsen avgivna förslaget icke utan ytterligare utredning kunna läggas till grund för definitiva bestämmelser i ämnet. Då resultatet av en dylik utredning givetvis icke kan hinna föreläggas innevarande års riksdag, synes man nu böra åtnöjas med provisoriska åtgärder av mindre genomgripande natur.

Efter undersökning av åtskilliga tänkbara alternativ har jag funnit, att ett ur ekonomisk synpunkt någorlunda tillfredsställande resultat kan vinnas utan annan ändring av gällande bestämmelser än att den i 8 § 3 mom. b) tidningsförordningen bestämda viktavgiften höjes från nu utgående 12 öre till 15 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod. En sådan ändring beräknas bereda postverket en inkomstökning av omkring 400,000 kronor årligen. Härigenom skulle såväl de av reservanterna som de av publicistklubben och tidningsutgivareföreningen framställda önskemålen bliva i huvudsak tillgodosedda med ganska obetydlig rubbning av nu bestående förhållanden, samtidigt som en icke oväsentlig inkomstökning komme att tillföras postverket. Det torde ej heller kunna bestridas, att en avgiftshöjning för de tunga tidningarna skäligen bör äga rum, och får jag härutinnan hänvisa till de skäl, generalpoststyrelsen anfört för en dylik höjning. Det motstånd, som från publicistklubbens och tidningsutgivareföreningens sida rests mot generalpoststyrelsens förslag i denna del, lär i främsta rummet hava berott därpå, att den av generalpoststyrelsen föreslagna höjningen syntes alltför stor — 233 procent mot av mig ifrågasatta 150 procent å den ordinarie viktavgiften. För jämförelse mellan de nu utgående postavgifterna och de, som skulle utgå efter den av mig nyss antydda ändringen i viktavgiften, har jag låtit verkställa uträkning av berörda avgifters belopp för åtskilliga tidningar, vilken uträkning torde få såsom bilaga fogas till protokollet. Sammanställes nyssnämnda uträkning med den i generalpoststyrelsens skrivelse återgivna motsvarande beräkningen, torde man finna, att den av mig ifrågasatta avgiftshöjningen skulle bliva väsentligt mindre kännbar för dagspressen än den av generalpoststyrelsen föreslagna, under det att de stora veckotidningarna skulle få vidkännas en skäligen avgiftsökning.

I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t i proposition den 14 mars 1924, nr 189, föreslagit riksdagen besluta, att de av riksdagen för tiden till 1924 års utgång beslutade postavgifterna skola äga fortsatt tillämp-

ning till och med den 31 december 1925; dock med viss nedsättning i avgifterna för inrikes postanvisning och postförskott från och med den 1 oktober 1924.

Nyssnämnda förslag innebär, att viktavgiften för tidning skulle utgå med 12 öre för kilogram. Den av mig nu ifrågasatta höjningen av viktavgiften till 15 öre för kilogram förutsätter således viss jämkning i det tidigare framlagda förslaget.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte, med ändring av tidigare till riksdagen uti proposition nr 189 framlagt förslag, i vad detsamma avser postavgiften vid postabonnemang å tidning, föreslå riksdagen besluta,

att den av riksdagen för tiden till 1924 års utgång beslutade postavgiften vid postabonnemang å tidning skall äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1925; dock att den jämlikt 8 § 3 mom. b) i förordningen angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter utgående avgift skall vid postabonnemang å tidning, som avser år 1925, utgöra 15 öre för varje helt eller påbörjat [kilogram] av tidnings sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, beräknad på sätt i nyssnämnda författningsrum sägs.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.

Bilaga 1.

TILL KONUNGEN.

Nu gällande förordning angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter är utfärdad den 17 juni 1916. I förordningen meddelade bestämmelser äro, på ett undantag när, i överensstämmelse med ett av generalpoststyrelsen med biträde av särskilda, utav Kungl. Maj:t utsedda sakkunniga utarbetat förslag. I denna förordning har genom kungl. kungörelse den 30 maj 1919 vidtagits den ändringen, att den särskilda lägre avgiften för s. k. vanligt tidningskorsband borttagits.

I övrigt innehåller förordningen i fråga om postverkets ersättning för tidningsbestyret samma bestämmelser som förut gällande tidningsförordning, vilken var utfärdad den 27 maj 1904. Frågan om ändring av postavgifterna vid postabonnemang och för utgivarkorsband var under övervägande vid utarbetandet av förslag till 1916 års förordning, men av vissa anledningar ansåg sig generalpoststyrelsen då icke böra framföra något förslag i ämnet. Genom kungl. kungörelser av den 11 juni 1920, den 7 juli 1921, den 21 juni 1922 och den 11 maj 1923 hava emellertid tidningsavgifterna, efter beslut av riksdagen, för ett år i sänder och nu senast intill utgången av år 1924 höjts med 100 procent. När dessa tillfälliga höjningar vidtagits, har såväl av vederbörande departementschef och riksdagen som av generalpoststyrelsen framhållits önskvärdheten av en utredning dels beträffande postverkets kostnader för tidningsrörelsen och dels rörande de grunder, efter vilka postavgiften för tidningsabonnemang borde vara sammansatt. Dessutom har av generalpoststyrelsen gjorts det uttalandet, att jämväl vissa andra bestämmelser i 1916 års tidningsförordning borde underkastas revision. Med anledning av vad sålunda förekommit har statsrådet och chefen för kungl. kommunikationsdepartementet jämlikt av Kungl. Maj:t den 26 oktober 1923 givet bemyndigande till sakkunniga att samarbeta med generalpoststyrelsen vid verkställande av utredning och avgivande av förslag angående revision av gällande bestämmelser i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter utsett ledamoten av riksdagens första kammare, lektorn Johan Edvard Björnsson, kaptenen i flottans reserv, huvudredaktören Sten Fredrik Dehlgren, riksgäldsfullmäktigen, filosofie doktorn Karl Emil Hildebrand Hildebrand samt ledamoten av riksdagens första kammare, redaktören Anders Pers.

Efter överläggningar med dessa sakkunniga har inom generalpoststyrelsen utarbetats ett förslag till ny tidningsförordning, vilket meddelas här nedan. Beträffande de ändringar av nu gällande bestämmelser, som föreslås, ävensom de skäl, som enligt generalpoststyrelsens mening påkalla dessa ändringar, tillåter sig styrelsen i allmänhet hänvisa till den för varje paragraf lämnade särskilda motiveringen. Härutöver vill generalpoststyrelsen emellertid göra några mera allmänna uttalanden angående den ekonomiska frågan.

I underdånig skrivelse den 25 februari 1921, i fråga om vissa postavgifter, meddelade generalpoststyrelsen, att innan frågan om ändring av de grunder, efter vilka avgiften för postabonnemang å tidning beräknades, upp togas till närmare prövning, hade det ansetts nödvändigt undersöka icke blott postverkets kostnader för tidningarna utan även huru dessa kostnader

fördelade sig å de olika prestationer, som postverket utför för tidningarna, samt att det även befunnits nödvändigt att kombinera denna undersökning med en utredning rörande fördelningen av postverkets driftkostnader på samtliga olika rörelsegrenar. Sedan denna utredning slutförts, meddelade generalpoststyrelsen i underdånig skrivelse den 27 februari 1922, att utredningen, vad de postabonnerade tidningarna beträffar, givit vid handen, att 22.8 procent av postverkets samtliga driftkostnader komme på tidningsrörelsen. Med siffrorna för 1920, vilket år undersökningen avsåg, skulle postverkets kostnader för de postabonnerade tidningarna uppgått till mellan 15 och 16 miljoner kronor. Emellertid hava vissa utgiftsposter sedan dess nedgått, och för år 1922 kunna nu ifrågasättas beräknas till 12 å 13 miljoner kronor. Postverkets inkomster av de postabonnerade tidningarna uppgingo samma år till omkring 3,800,000 kronor. När generalpoststyrelsen i underdånig skrivelse den 6 mars 1923 föreslog, att de provisoriska tidningsavgifterna skulle utgå under ännu ett år, framhöll också styrelsen att, även om den provisoriska höjningen av postavgiften bibehölls, postverket tillfördes 7 å 8 miljoner kronor mindre än det belopp, vartill postverkets kostnad för tidningsrörelsen kunde beräknas uppgå. Med anledning härav gjorde 1923 års riksdag i sin skrivelse (nr 136) till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa postavgifter det uttalandet, att riksdagen förutsatte, att den anmärkningsvärda brist, som ifrågasättas verksamhetsgren uppvisade, vid utredningen (angående tidningsförordningens revision) skulle särskilt beaktas.

De här ovan angivna kostnaderna äro delkostnader, d. v. s. tidningsrörelsen har belastats med — förutom postverkets direkta kostnader för denna rörelsegren — så stor del av postverkets övriga utgiftsposter, som ansetts stå i förhållande till rörelsens omfattning. Detta beräkningssätt är naturligtvis fullt riktigt, enär i annat fall någon rörelsegren skulle bli belastad med kostnader, som åtminstone delvis förorsakas av andra rörelsegrenar. Så vore det givetvis icke riktigt att t. ex. belasta enbart brev-rörelsen med kostnaderna för postverkets central- och distriktsförvaltningar.

Å andra sidan har ofta uttalats den meningen, att det icke är ovillkorligen nödvändigt, att varje särskild rörelsegren »bär sig». Vad särskilt beträffar tidningarna har deras kulturella uppgift ansetts vara så stor, att statsverket icke bör taga full ersättning för det arbete, som av postverket utföres för tidningarnas räkning. Därjämte har anförts, att tidningarna genom sina annonsavdelningar indirekt tillföra postverket inkomster. 1901 års kommitterade ansågo sig icke heller kunna ifrågasätta så stor höjning av postavgifterna, som skulle erfordrats med hänsyn till postverkets kostnader för tidningsbestyret, och de avgifter, som av kommitterade föreslogos, beräknades täcka endast omkring 46 procent av postverkets kostnader för tidningarna. Det var då fråga om vad här ovan benämnts delkostnaderna.

Generalpoststyrelsen har heller icke ansett sig kunna ifrågasätta, att postverket nu skulle beredas full ersättning för tidningsbestyret.

Inom generalpoststyrelsen har verkställt en utredning angående *merkostnaderna* för postabonnemangen, d. v. s. en beräkning beträffande de utgifter, som skulle besparas postverket, om bestyret med postabonnemangen tänktes helt och hållet bortfalla. Det belopp, som man därvid kommit till, utgör för år 1922 omkring 5,900,000 kronor, varav 1,500,000 kronor postföringskostnad, 150,000 kronor kostnad för förbrukningsartiklar m. m. och återstoden personalkostnader. Med tillämpning av de ordinarie avgifterna för postabonnemang skulle för år 1922 hava tillförts postverket omkring

1,900,000 kronor. För att postverket skulle erhålla ersättning för sina merkostnader, erfordras således en inkomstökning med mer än 200 procent.

För ernående av bättre överensstämmelse mellan inkomster och utgifter har generalpoststyrelsen i första hand ansett sig böra undersöka, huruvida postverkets kostnader för tidningarna kunna i någon mån nedbringas. Kostnaderna fördela sig huvudsakligen på personal och befordran.

Nedbringande av postföringskostnaderna genom försämring av postförbindelserna kan icke ifrågasättas, och kostnaderna för befintliga postlinjer äro beroende på förhållanden, över vilka generalpoststyrelsen i stort sett icke kan öva något inflytande.

Beträffande personalen kunde ju tänkas, att billigare arbetskraft användes än vad för närvarande är fallet. Arbetet med tidningarnas inslagning, sortering och utdelning utföres emellertid redan nu av den lägst avlönade manliga personalen i postverket. Däremot användes å postkontoren arbetskraft, tillhörande högre tjänstegrupper, för tidningsmedlens mottagande, bokföring och redovisning ävensom för vissa göromål med tidningsrekvisitionernas bokförande m. m. Sistnämnda göromål hava under de senare åren, i all den mån så låtit sig göra, överflyttats på tjänstemän i lägre tjänstegrupper — överpostiljoner, förste postiljoner, kansli- och kontorsbiträden — men då härvid måste tagas hänsyn till det allmänna postarbetet å de olika platserna, lär i förevarande hänseende icke kunna vidtagas ytterligare överflyttningar av sådan omfattning, att nämnvärd ekonomisk vinst därav uppstår.

Ett annat sätt att minska postverkets kostnader för tidningsrörelsen vore att minska det arbete, som postverket för närvarande utför med tidningarna. De expeditionsföreskrifter, som i förevarande hänseende tillämpas, äro emellertid så enkla som för nödig kontroll och arbetets behöriga utförande är möjligt. Allmänheten har stora fordringar på att få tidningarna regelbundet, och en förenkling — om nu en sådan överhuvud taget vore möjlig — genom vilken den goda ordningen riskerades, skulle säkerligen möta det bestämdaste motstånd från såväl allmänheten som tidningsutgivarna. Där tidningsrörelsen är av särskilt stor omfattning, såsom i Stockholm, har generalpoststyrelsen också genom praktiska maskinella anordningar nedbringat personalkostnaderna.

En viss arbetslättnad skulle vinnas, om abonnemangens verkställande i än högre grad än nu är fallet koncentrerades till några få perioder. I vissa länder mottages icke abonnemang för kortare period än ett kvartal. I tidningsförordningen finnes icke någon bestämmelse angående vilka abonnemangstider, som äro medgivna, men vid överläggningarna med de sakkunniga har diskuterats möjligheten av att även här i Sverige icke mottaga postabonnemang för månad. Då emellertid en undersökning visat, att månadsabonnemang förekomma i jämförelsevis stor utsträckning, har någon ändring i förevarande hänseende icke ansetts önskvärd.

Det verksammaste sättet för vinnande av arbetsbesparing och därmed minskade utgifter för postverket är givetvis att överflytta till tidningsutgivaren så mycket som möjligt av det arbete, som nu utföres av postverket. Knappast i något land utför postverket så mycket arbete för tidningsutgivarnas räkning som i Sverige är fallet. I Norge t. ex. gå tidningsrekvisitioner direkt till tidningsutgivaren, som i regel själv har att ombestyra tidningens försändning till abonnenten. I Finland utfärdades år 1921 en ny tidningsförordning, som i väsentliga delar överensstämmer med den svenska förordningen, men det åligger den finska tidningsutgivaren att förse varje tidningsexemplar med adressetikett samt att sammanbunta alla till samma postanstalt adresserade tidningsexemplar. I flera andra länder, t. ex.

England och Nord-Amerikas förenta stater, taga postverken icke annan befattning med tidningarna än med andra försändelseslag. Här i Sverige utför postverket strängt taget allt arbete med tidningsabonnemangen. Utgivaren har endast att till postanstalten å utgivningsorten överlämna det beställda antalet tidningsexemplar samt att från postverket utkvittera prenumerationsmedlen. Postverket ser till, att envar abonnent får sitt exemplar.

Det borde väl icke möta några oöverkomliga svårigheter att här i Sverige använda samma system som exempelvis i Norge eller Finland. Under förutsättning av att tidningarna komme abonnenten riktigt tillhanda, skulle skillnaden knappast bliva märkbar för denna. Vid reklamationer och övertflyttningar bleve det däremot omständigare att vända sig direkt till utgivaren i stället för såsom nu till vederbörande postanstalt. Tidningarna däremot måste helt och hållet omlägga sina expeditioner, föra noggranna listor över abonnenterna å skilda orter o. s. v. Med hänsyn till de ständiga växlingarna vid övergång från den ena till den andra abonnemangsterminen kräver detta arbete mycken tid och omsorg, och det kan ifrågasättas, huruvida det stora flertalet tidningar skulle utan förhållandevis höga kostnader kunna övertaga detta arbete. Med hänsyn härtill och då det nuvarande systemet fungerar till belåtenhet för såväl allmänheten som tidningsutgivarna, har det nu icke ansetts böra föreslås någon mera genomgripande förändring i förevarande hänseende.

Vissa tidningsutgivare hava emellertid redan nu övertagit en del av det arbete, som vad andra tidningar beträffar utföres av postverket. Detta förhållande har också vid tidningsfrågans behandling i riksdagen anförts såsom ett skäl mot den tillfälliga förhöjningen av postavgifterna för postabonnerade tidningar. Detta resonemang är icke riktigt, ty postverkets kostnader hava beräknats efter det arbete postverket utför, och skillnaden mellan inkomster och utgifter skulle således, om postverket haft att verkställa de bestyr, vissa tidningar övertagit, blivit ännu större än vad utredningen utvisar.

Tidningsutgivarnas nu ifrågavarande arbete består dels däri, att tidningsexemplar efter av postanstalten upprättade listor insläs av tidningens expedition direkt till abonnemangspostanstalterna och i vissa fall avlämnas direkt till postförande tåg, dels ock däri, att fyra större tidningar och svenska pressbyrån erhållit medgivande att tills vidare använda ett särskilt förfarande vid tidningsförsändning till vissa kommissionärer, s. k. kommissionärsabonnemang.

Generalpoststyrelsen har icke ansett sig böra föreslå, att i tidningsförordningen intages bestämmelse om skyldighet för tidningsutgivare att själv insläsa tidningsexemplaren, men har dock, med hänsyn till den arbetsbesparing, som genom nu ifrågavarande förfarande beredes postverket, i § 8 mom. 6 av författningsförslaget intagit en bestämmelse om rätt för utgivare, som utför detta arbete, att tillgodoräkna sig en viss rabatt å postavgifterna. Beträffande denna fråga tillåter sig generalpoststyrelsen för övrigt hänvisa till nyssnämnda föreslagna författningsställe och den särskilda motiveringen därtill.

De s. k. kommissionärsabonnemangens bibehållande kan generalpoststyrelsen icke förorda, men då det onekligen innebär en fördel för postverket, att postabonnemangen utbytas mot utgivarkorsband, har generalpoststyrelsen, såsom av § 11 i författningsförslaget och den särskilda motiveringen därtill framgår, ansett sig böra, i stället för kommissionärsabonnemangen, föreslå ett särskilt slags utgivarkorsband, kommissionärskorsband, med lägre avgift än andra utgivarkorsband.

Vad generalpoststyrelsen således föreslagit i avsikt att i någon mån lätta postverkets arbete med tidningarna torde — särskilt vid det förhållandet att för tidningsinslagningen skulle utgå viss ersättning till tidningsutgivaren — icke åtminstone omedelbart medföra någon nämnvärd ekonomisk fördel för postverket. Det är dock att hoppas, att så skall bliva fallet, om de stora tidningarna mera allmänt övertaga tidningsinslagningen och kommissionärskorsbanden träda i stället för postabonnemang.

Enär således, enligt generalpoststyrelsens förmenande, några åtgärder, varigenom postverkets utgifter för tidningsbestyret avsevärt nedbringas, icke för närvarande kunna eller böra vidtagas, återstår, om det ekonomiska resultatet av detta bestyr skall förbättras, intet annat än att höja inkomsterna.

Såsom förut påvisats, skulle en höjning med mer än 200 procent å de ordinarie avgifterna för postabonnemang vara erforderlig, för att postverkets merkostnader för detta bestyr skulle bliva ersatta. Det är härav först och främst tydligt, att någon nedsättning av de nu utgående provisoriska avgifterna icke kan ifrågakomma. Beträffande storleken av den höjning, som därutöver kan böra vidtagas, ställer sig generalpoststyrelsen emellertid tveksam. Styrelsen finner det visserligen principiellt riktigt, att postverket erhöles full ersättning för tidningsbestyret och att, när tidningarnas kulturella uppgift anses berättiga dem till särskilt låga postavgifter, postverket på annat sätt — t. ex. genom ersättning från ett särskilt anslag — hölles skadeslöst. Riksdagen lär väl näppeligen kunna vinnas för en sådan form av statsunderstöd åt tidningarna, och även för tidningarna själva torde ett sådant sätt att lösa frågan icke vara tilltalande. Den inkomstökning, som skall beredas postverket, måste därför uttagas genom postavgiften. Generalpoststyrelsen befarar emellertid, att höjning med ytterligare 100 procent å de ordinarie avgifterna skulle så väsentligt fördyra tidningarna, att mängden mindre bemedlad skulle se sig nödsakad att avstå ifrån att hålla sig med tidning. Då numera en tidning — särskilt en orts- eller lästidning — i många fall är en verklig nödvändighetsvara, skulle ett dylikt fördyrande av tidningarna säkerligen icke vara lyckligt.

På grund härav har generalpoststyrelsen icke ansett sig böra gå längre än att föreslå en sådan höjning av postavgiften för postabonnemang, att postverkets inkomst ökas med omkring 140 procent i förhållande till den inkomst, som den ordinarie avgiften skulle inbringa. Angående den föreslagna avgiftens sammansättning tillåter sig generalpoststyrelsen hänvisa till § 8 i författningsförslaget och den särskilda motiveringen därtill.

Under förutsättning att antalet abonnemang å de olika tidningarna skulle bliva detsamma under år 1924 som under år 1922 — det sista år, för vilket fullständiga uppgifter finnas att tillgå — beräknas det nu framlagda förslaget tillföra postverket en inkomst av omkring 4,600,000 kronor. Under samma förutsättning skulle med de ordinarie avgifterna inflyta omkring 1,950,000 kronor och således med de nu utgående provisoriska avgifterna 3,900,000 kronor. I förhållande till sistnämnda belopp innebär förslaget således en inkomstökning av 700,000 kronor. Denna summa måste emellertid reduceras dels med det belopp, som skulle utbetalas till de tidningsutgivare, vilka själva komme att ombestyrja tidningsinslagningen, dels ock med beloppet av postavgifterna för de postabonnemang, som kunna antagas komma att ersättas med de föreslagna kommissionärskorsbanden. Dessa belopp hava med hänsyn till nu kända förhållanden ansetts böra beräknas till 130,000 respektive 270,000 kronor eller tillsammans 400,000 kronor. Postverkets ökade inkomst av postabonnemangen skulle efter dessa beräkningar — utöver ökningen

genom den nu gällande provisoriska avgiftsförhöjningen — inskränka sig till 300,000 kronor.

Genom viss föreslagen omläggning av avgiften för utgivarkorsband i allmänhet, för vilken omläggning redogöres i § 11 av författningsförslaget och motiveringen därtill, beräknas postverkets inkomst av denna del av tidningsrörelsen komma att ökas med omkring 160,000 kronor. Därjämte skulle de kommissionärskorsband, som antagits skola träda i stället för vissa postabonnemang, draga en avgift av förslagsvis 180,000 kronor. Den sammanlagda inkomstökningen av postabonnemangen och utgivarkorsbanden anses således kunna beräknas till omkring 640,000 kronor.

Generalpoststyrelsen är visserligen fullt medveten om, att den föreslagna inkomstökningen av postabonnemangen, 300,000 kronor, är allt för ringa i förhållande till postverkets kostnader för denna rörelsegren, men betraktar man de ordinarie avgifterna som utgångspunkt, blir inkomstökningen — efter de verkställda reduktionerna — omkring 2,250,000 kronor.

Såsom skäl för att icke sätta avgifterna högre har generalpoststyrelsen redan anført olämpligheten av att allt för mycket fördyra tidningarna för allmänheten. Generalpoststyrelsen har också ansett sig böra räkna med att postverkets utgifter — särskilt kostnaderna för järnvägspostföringen — skola efter hand i någon mån nedgå samt att, med den sammansättning postavgiften enligt förslaget erhållit, inkomsterna skola komma att förete en mera konstant ökning än vad hittills varit fallet. Genom den i författningsförslagets § 5 intagna bestämmelsen om en särskild avgift för anmälan till tidningstaxan skulle också kostnaderna för denna publikations utarbetande, tryckning och distribution bliva väl täckta. Vidare har generalpoststyrelsen, såsom av förslagets § 3 mom. 1 framgår, tänkt sig, att vissa tryckalster, som nu sändas mot det låga utgivarkorsbandsportot, skulle hänvisas till försändning såsom vanliga korsband eller såsom paket, varigenom postverket erhöle ökade inkomster. Dessutom skulle väl de förmåner, som genom ersättning för tidningsinslagningen och genom kommissionärskorsbanden beredas tidningsutgivarna, bidraga till att minska postverkets arbete med postabonnemangen. Det är visserligen sannolikt, att en mera allmän användning av kommissionärskorsbanden komme att minska postverkets inkomster, utan att motsvarande minskning av utgifterna kunde omedelbart påvisas, men fördelarna för postverket av det enklare förfaringsättet skulle dock efter hand bliva allt mer påtagliga.

På grund av alla nu berörda omständigheter hyser generalpoststyrelsen den förhoppningen, att genom det nu framlagda förslagets genomförande den bristande överensstämmelsen mellan postverkets inkomster av tidningsrörelsen och dess merkostnader för samma rörelsegren skall efter hand bliva mindre anmärkningsvärd.

Generalpoststyrelsen övergår nu till författningsförslaget, varvid för underlättande av granskningen samtidigt meddelas motsvarande bestämmelser i nu gällande förordning.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

KUNGL. MAJ:TS NÄDIGA FÖRORDNING
angående villkoren för postbefordran
av tidningar och andra
periodiska skrifter;

given Stockholms slott den 17 juni 1916.

(Med genom kungl. kungörelsen den 30 maj 1919 vidtagna ändringar och de genom kungl. kungörelsen den 11 juni 1920 bestämda avgiftsbelopp, vilka enligt kungl. kungörelsen den 11 maj 1923 skola, med viss inskränkning, tillämpas intill 1924 års utgång.)

§ 1.

De stadganden, som meddelas i denna förordning, gälla endast periodiska skrifter, som tryckas och utgivas i Sverige, samt endast postbefordran inom riket. Med benämningen tidning avses i förordningen även annan periodisk skrift.

2 §.

1 mom. För att vinna postbefordran på de villkor, som här nedan stadgas, skall tidning vara efter anmälan av vederbörande utgivare införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

2 mom. Utkommer tidning i upplagor med olika pris eller olika antal nummer eller väsentligen olika innehåll, skall varje sådan upplaga vara i behörig ordning införd i tidningsregistret. Dylik upplaga behandlas såsom särskild tidning.

3 §.

1 mom. Tryckalster, som efter abonnemang hålles allmänheten tillhanda, kan med de i detta moment angivna undantag införas i tidningsregistret, såvida på anmälan om dess utgivande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blivit av chefen för justitiedepartementet meddelat.

I tidningsregistret må ej införas:
a) tryckalster, vars innehåll uteslu-

Förslag
till
Förordning
angående villkoren för postbefordran
av tidningar och andra
periodiska skrifter.

§ 1.

De stadganden, som meddelas i denna förordning, gälla endast periodiska skrifter, som tryckas och utgivas i Sverige, samt endast postbefordran inom riket. Med benämningen tidning avses i förordningen även annan periodisk skrift.

§ 2.

Mom. 1. För att vinna postbefordran på de villkor, som här nedan stadgas, skall tidning vara efter anmälan av vederbörande utgivare införd i tidningsregister, som föres hos generalpoststyrelsen.

Mom. 2. Utkommer tidning i upplagor med olika pris eller olika antal nummer eller väsentligen olika innehåll, skall varje sådan upplaga vara i behörig ordning införd i tidningsregistret. Dylik upplaga behandlas såsom särskild tidning.

§ 3.

Mom. 1. Tryckalster, som utkommer med minst ett nummer i varje kalenderkvartal och som efter abonnemang hålles allmänheten tillhanda, kan med de i detta moment angivna undantag införas i tidningsregistret, såvida på anmälan om dess utgivande bevis enligt tryckfrihetsförordningen blivit av chefen för justitiedepartementet meddelat.

I tidningsregistret må ej införas:
a) tryckalster, vars innehåll uteslu-

(Nuvarande lydelse.)

tande eller till väsentligaste delen består av ett eller flera större arbeten eller av särskilda delar av sådana, avsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra;

b) tryckalster, som väsentligen är att anse såsom affärsmeddelande eller vars huvudsakliga syfte uppenbarligen är att göra reklam för ett eller flera affärsföretag, såsom:

affärs-cirkulär, kataloger, priskuranter, kurs- och prislistor, varuförteckningar, reklamblad för visst varuhus;

c) tryckalster, vars väsentligaste innehåll utgöres av personalförteckning eller av program eller redogörelse för sammankomst, tävling, lotteri eller annat liknande;

d) tidning, vars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förväxlas.

Generalpoststyrelsen äger, där sådant anses nödigt, infordra provnummer av tryckalster, som anmäles till införande i tidningsregistret.

2 mom. Av statsmyndigheter utgivna, nummervis utkommande författningssamlingar och tillkännagivanden ävensom riksdagens protokoll med därtill hörande bihang kunna i registret införas utan hinder därav att de icke uppfylla de villkor, som i 1 mom. stadgas.

§ 4.

1 mom. Tidning eller tidningsupplaga, av vilken under ett kalenderår icke, såvitt generalpoststyrelsen kunnat inhämta, utkommit något nummer, skall såsom upphörd avföras ur tidningsregistret.

(Föreslagen lydelse.)

tande eller till väsentligaste delen består av ett eller flera större arbeten eller av särskilda delar av sådana, avsedda att fortsättas från det ena numret eller häftet till det andra;

b) tryckalster, som väsentligen är att anse såsom affärsmeddelande eller vars huvudsakliga syfte uppenbarligen är att göra reklam för ett eller flera affärsföretag, såsom:

affärs-cirkulär, kataloger, priskuranter, kurs- och prislistor, varuförteckningar, reklamblad för visst varuhus;

c) tryckalster, vars väsentligaste innehåll utgöres av föreningsstadgar, personalförteckning eller av program för eller annat meddelande om sammankomst, tävling, lotteri eller annat liknande;

d) tidning, vars benämning antingen är alldeles lika med titeln å tidning, som redan är för annans räkning införd eller behörigen anmäld till införande i tidningsregistret eller ock med dylik titel företer sådan likhet, att tidningarna lätt kunna förväxlas;

e) tidning, vars titel typografiskt anbragts på sådant sätt, att förväxling med annan i registret förut införd tidning lätt kan äga rum.

Generalpoststyrelsen äger, där sådant anses nödigt, infordra provnummer av tryckalster, som anmäles till införande i tidningsregistret.

Mom. 2. Av statsmyndigheter utgivna, nummervis utkommande författningssamlingar och tillkännagivanden, riksdagens protokoll med därtill hörande bihang ävensom hushållningssällskapens handlingar kunna införas i tidningsregistret utan hinder därav att de icke uppfylla de villkor, som i mom. 1 stadgas.

§ 4.

Mom. 1 Tidning eller tidningsupplaga, av vilken under ett kalenderår icke, såvitt generalpoststyrelsen kunnat inhämta, utkommit något nummer, skall såsom upphörd avföras ur tidningsregistret.

Mom. 2. Utgivare av tidning, som

(Nuvarande lydelse.)

2 mom. Befinnes tryckalster, som blivit i tidningsregistret infört, sedermera i något avseende strida mot vad i § 3 1 mom. stadgas, äger generalpoststyrelsen att ur tidningsregistret utesluta detta tryckalster.

3 mom. Skulle av ett i tidningsregistret infört tryckalster något enstaka nummer icke uppfylla de i § 3 1 mom. stadgade villkor för tryckalsters registrering, äger generalpoststyrelsen vägra detta nummers postbefordran såsom tidning.

§ 5.

1 mom. Abonnemang å tidning, som införts i tidningsregistret, sker antingen genom postverkets förmedling (postabonnemang) eller direkt hos utgivaren. I såväl ena som andra fallet har utgivaren att anmäla tidningen till införande i tidningstaxa, som för varje år utfärdas av generalpoststyrelsen.

Postabonnemang medgives emellertid endast å tidning, som utkommer minst fyra gånger om året.

2 mom. Beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, gäller, att vid postanstalt å utgivningsorten abonnemang icke må äga rum för person, som bor eller vistas å nämnda ort och vilkens post utdelas genom lokalbrevbäring.

§ 6.

Vid postabonnemang å tidning har abonnenten att för abonnemangstiden i förskott erlägga såväl utgivaren tillkommande avgift (prenumerationsavgift), där sådan förekommer, som be-

(Förslagen lydelse.)

intagits i tidningsregistret, skall till vederbörande postanstalt å utgivningsorten överlämna ett fullständigt exemplar av varje utkommande nummer med avgiftsfria bilagor.

Mom. 3. Befinnes tryckalster, som blivit infört i tidningsregistret, sedermera i något avseende strida mot vad i § 3 mom. 1 stadgas, äger generalpoststyrelsen att utesluta detta tryckalster ur tidningsregistret.

Mom. 4. Skulle av ett i tidningsregistret infört tryckalster något enstaka nummer icke uppfylla de i § 3 mom. 1 stadgade villkor för tryckalsters registrering, äger generalpoststyrelsen vägra detta nummers postbefordran såsom tidning.

§ 5.

Mom. 1. Abonnemang å tidning, som införts i tidningsregistret, sker antingen genom postverkets förmedling (postabonnemang) eller direkt hos utgivaren. I såväl ena som andra fallet har utgivaren att anmäla tidningen till införande i tidningstaxa, som för varje år utfärdas av generalpoststyrelsen.

Mom. 2. För varje anmälan om tidnings införande i tidningstaxan eller om ändring av en i taxan intagen uppgift har utgivaren att erlägga en avgift av 20 kronor.

Mom. 3. Beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, gäller, att vid postanstalt å utgivningsorten abonnemang icke må äga rum för person, som bor eller vistas å nämnda ort och vilkens post utdelas genom lokalbrevbäring; generalpoststyrelsen dock obetaget, att i särskilt fall annorlunda bestämma.

§ 6.

Vid postabonnemang å tidning har abonnenten att för abonnemangstiden i förskott erlägga såväl utgivaren tillkommande avgift (utgivaravgift), där sådan förekommer, som belöpande av-

(Nuvarande lydelse.)

löpande avgift till postkassan (postavgift), vilka avgifter med ett gemensamt namn kallas abonnemangavgift.

§ 7.

För postabonnerade exemplar av tidning, som regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, äger utgivaren att, sedan minst ett nummer av tidningen för vederbörande abonnemangstermin avlämnats till postbefordran, av postverket utbetomma de prenumerationsavgifter, som influtit för denna termin. Även beträffande tidning, som icke regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, tillkommer enahanda rätt, som nyss sagts, utgivaren, när denne för prenumerationsavgifterna ställt säkerhet, som av generalpoststyrelsen godkännes. Om däremot utgivaren av tidning utav sistnämnda slag icke ställt godkänd säkerhet, kan postverket av de influtna prenumerationsavgifterna innehålla vad som anses belöpa på återstående nummer av de tidningsexemplar, å vilka postabonnemang skett.

I varje fall äger emellertid utgivare icke rätt att av postverket erhålla redovisning för prenumerationsavgifter förr än vederbörande abonnemangstermin begynt och ej heller oftare än två gånger i var månad.

§ 8.

1 mom. Postavgiften vid postabonnemang å tidning utgöres av dels förskrivningsavgift och dels befodringsavgift.

2 mom. Förskrivningsavgiften utgår med:

a) 20 öre för varje i taxan intagen abonnemangstermin, som abonnemanget avser, och

b) 4 procent av den utgivaren tillkommande prenumerationsavgift, dock ej under 10 öre, allt räknat för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider.

(Föreslagen lydelse.)

gift till postkassan (postavgift). Summan av dessa avgifter kallas abonnemangavgift.

§ 7.

För postabonnerade exemplar av tidning, som regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, äger utgivaren att, sedan minst ett nummer av tidningen för vederbörande abonnemangstermin avlämnats till postbefordran, av postverket utbetomma de utgivaravgifter, som influtit för denna termin. Även beträffande tidning, som icke regelbundet utkommit under ett helt kalenderår och ett omedelbart därpå följande kalenderkvartal, tillkommer enahanda rätt, som nyss sagts, utgivaren, när denne för utgivaravgifterna ställt säkerhet, som av generalpoststyrelsen godkännes. Om däremot utgivaren av tidning utav sistnämnda slag icke ställt godkänd säkerhet, kan postverket av de influtna utgivaravgifterna innehålla vad som anses belöpa på återstående nummer av de tidningsexemplar, å vilka postabonnemang skett.

I varje fall äger emellertid utgivare icke rätt att av postverket erhålla redovisning för utgivaravgifter förr än vederbörande abonnemangstermin begynt och ej heller oftare än två gånger i var månad.

§ 8.

Mom. 1. Postavgiften vid postabonnemang å tidning utgöres av dels förskrivningsavgift och dels befodringsavgift.

Mom. 2. Förskrivningsavgiften utgår med 20 öre för varje i taxan intagen abonnemangstermin, som abonnemanget avser.

(Nuvarande lydelse.)

3 mom. Befordringsavgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) 24 öre för varje nummer i veckan, men för tidning, som utkommer med mer än 7 nummer i veckan, 24 öre för vart och ett av 7 nummer och 12 öre för varje överskjutande nummer i veckan; skolande tidning, vilken utkommer mindre ofta än en gång i veckan, ävensom de i § 2 mom. 2 omförmälda tryckalster räknas lika med tidning, som utgives med ett nummer i veckan, varjämte i fråga om tidning, som under olika tider av året utkommer med olika antal nummer i veckan, avgiftsberäkningen bör grundas på medeltalet av de sålunda förekommande nummerantal med avjämning, där så erfordras, till närmast högre hela tal; och

b) 12 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande helårsvikten för tidning, som börjat utkomma under loppet av eller efter denna period, beräknas i förhållande till vikten av utgivna nummer av tidningen och för ny tidning med ledning av utgivarens uppgift om tidningens blivande vikt. Vikten av avgiftsfria bilagor till tidning skola inberäknas i tidningens vikt.

4 mom. Om vid postavgiftens beräknande uppkomma bråkdelar av öre, avrundas dessa uppåt till helt öretal.

5 mom. För varje gång postabonnemang sker skall, evad abonnemanget avser längre eller kortare tid, postavgiften alltid utgöra minst 40 öre för varje särskilt tidningsexemplar.

6 mom. Om i avgiften för postabonnemang ingår öretal, skall detta alltid kunna jämnt delas med 5; och skall fördenskull den prenumerationsavgift, utgivaren betingat sig, eller,

(Föreslagen lydelse.)

Mom. 3. Befordringsavgiften beräknas för år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider sålunda:

a) 24 öre för varje under en vecka utkommande nummer, och skall därvid tidning, vilken utkommer mindre ofta än en gång i veckan, ävensom de i § 3 mom. 2 omförmälda tryckalster räknas lika med tidning, som utgives med ett nummer i veckan, varjämte i fråga om tidning, som under olika tider av året utkommer med olika antal nummer i veckan, avgiftsberäkningen skall grundas på medeltalet av de sålunda förekommande nummerantal med avjämning, där så erfordras, till närmast högre hela tal; och

b) 20 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidningens sammanlagda vikt under nästföregående helårsperiod, räknad från och med den 1 oktober till och med den 30 september; skolande helårsvikten för tidning, som börjat utkomma under loppet av eller efter denna period, beräknas i förhållande till vikten av utgivna nummer av tidningen och för ny tidning med ledning av utgivarens uppgift om tidningens blivande vikt. Vikten av avgiftsfria bilagor till tidning skola inberäknas i tidningens vikt.

Befordringsavgiften skall utgöra minst 70 öre för helår och för kortare abonnemangsterminer i förhållande därtill, dock ej under 20 öre.

Mom. 4. Om vid postavgiftens beräknande uppkomma bråkdelar av öre, avrundas dessa uppåt till helt öretal.

Mom. 5. Om i avgiften för postabonnemang ingår öretal, skall detta alltid kunna jämnt delas med 5. Fördenskull skall postavgiften i erforderlig mån höjas.

(Nuvarande lydelse.)

om sådan avgift icke förekommer, postavgiften i erforderlig mån höjas.

7 mom. Skulle tidning upprepade gånger utkomma med större antal nummer i veckan än som legat till grund för postavgiftens beräkning, äger generalpoststyrelsen förordna om avgiftens höjande för de exemplar av tidningen, å vilka abonnemang där- efter sker. I sådant fall har tidningens utgivare eller den, till vilken prenumerationsmedlen skola av postverket redovisas, att för vart exemplar av tidningen, som, efter det förordnande om postavgiftens höjning trätt i kraft, avlämnas till postbefordran efter den lägre avgiften, erlægga ett mot skillnaden i postavgifter svarande belopp, vilket må vid sedermera skeende redovisning för influtna prenumerationsmedel innehållas.

Enahanda gäller, om vikten av tidning, som ej utkommit under den i 3 mom. b) omförmälda tidsperiod, skulle visa sig i väsentlig mån överstiga vad som motsvarar den beräknade helårsvikten av tidningen.

8 mom. Utgivare av tidning, som tillhandahålles allmänheten efter postabonnemang, skall till vederbörande postanstalt å utgivningsorten överlämna ett fullständigt exemplar av varje utkommande nummer med avgiftsfria bilagor.

§ 9.

1 mom. Vid avlämnandet till postbefordran skall varje postabonnerat tidningsexemplar, i förekommande fall efter vikning eller häftning, hava ett format, som lämpar sig för postbehandlingen och i varje fall ej över-

(Föreslagen lydelse.)

Mom. 6. Om utgivare av tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, själv ombesörjer de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning till vederbörande abonnemangspostanstalter enligt av generalpoststyrelsen meddelade föreskrifter, äger utgivaren att för sålunda expedierade tidningsexemplar av postverket uppbära 6 procent å de i denna paragraf stadgade postavgifterna.

Mom. 7. Skulle tidning upprepade gånger utkomma med större antal nummer i veckan än som legat till grund för postavgiftens beräkning, äger generalpoststyrelsen förordna om avgiftens höjande för de exemplar av tidningen, å vilka abonnemang där- efter sker. I sådant fall har tidningens utgivare eller den, till vilken utgivaravgifterna skola av postverket redovisas, att för vart exemplar av tidningen, som, efter det förordnande om postavgiftens höjning trätt i kraft, avlämnas till postbefordran efter den lägre avgiften, erlægga ett mot skillnaden i postavgifter svarande belopp, vilket må vid sedermera skeende redovisning för influtna utgivaravgifter innehållas.

Enahanda gäller, om vikten av tidning, som ej utkommit under den i mom. 3 b) omförmälda tidsperiod, skulle visa sig i väsentlig mån överstiga vad som motsvarar den beräknade helårsvikten av tidningen.

§ 9.

Mom. 1. Vid avlämnande till postbefordran skall varje postabonnerat tidningsexemplar, i förekommande fall efter vikning eller häftning, hava ett format, som lämpar sig för postbehandlingen och i varje fall ej över-

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

skrider 53 centimeter i längd och 32 centimeter i bredd.

2 mom. Tidningsexemplar, som skall befordras efter postabonnemang, må icke vara inbundet samt ej heller med därtill hörande avgiftsfria bilagor överstiga 200 grams vikt.

Vad sålunda föreskrivits äger icke tillämpning med avseende å de i § 2 mom. 2 omförmälda tryckalster.

§ 9.

1 mom. Skulle, sedan postabonnemang å ett i tidningsregistret intaget tryckalster skett och avgifterna därför erlagts, tryckalstret bliva av anledning, som i § 2 mom. 3 omförmäles, utslutet ur tidningsregistret, kan generalpoststyrelsen, när omständigheterna därtill föranleda, medgiva, att postbefordringen till abonnenterna må fortgå under den tid, deras abonnemang omfatta.

2 mom. Om tidning, å vilken postabonnemang skett, antingen icke utkommer eller innan abonnemangstiden tilländagått, upphör att utgivas, äger abonnenten att efter anmälan återbekomma, i förra fallet hela befordringsavgiften och i senare fallet så mycket av denna avgift, som belöper på varje helt kvartal, vilket efter tidningens upphörande möjligen återstår av abonnemangstiden.

3 mom. För den förlust, som i övrigt drabbar abonnent genom upphörande av tidning, å vilken postabonnemang ägt rum, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet. Dock har postverket att, i den mån så lämpligen kan ske, lämna abonnenten biträde, för att han må erhålla den ersättning, som i dylikt fall kan tillkomma honom.

skrider 53 centimeter i längd och 32 centimeter i bredd.

Mom. 2. Tidningsexemplar, som skall befordras efter postabonnemang, må icke vara inbundet samt ej heller med därtill hörande avgiftsfria bilagor överstiga 250 grams vikt.

Vad sålunda föreskrivits äger icke tillämpning med avseende å de i § 2 mom. 2 omförmälda tryckalster.

§ 10.

Mom. 1. Skulle, sedan postabonnemang å ett i tidningsregistret intaget tryckalster skett och avgifterna därför erlagts, tryckalstret bliva av anledning, som i § 4 mom. 3 omförmäles, utslutet ur tidningstaxan, kan generalpoststyrelsen, när omständigheterna därtill föranleda, medgiva, att postbefordringen till abonnenterna må fortgå under den tid, deras abonnemang omfatta.

Mom. 2. Om tidning, å vilken postabonnemang skett, antingen icke utkommer eller, innan abonnemangstiden tilländagått, upphör att utgivas, äger abonnenten att efter anmälan återbekomma, i förra fallet hela befordringsavgiften och i senare fallet så mycket av denna avgift, som belöper på varje helt kvartal, vilket efter tidningens upphörande möjligen återstår av abonnemangstiden. Har postanstalten å utgivningsorten sig bekant, att tidning, å vilken abonnemang mottagits, icke kommer att utgivas, och sker fördenskull icke någon beställning hos utgivaren, må hela den erlagda abonnemangavgiften återbetalas till abonnenten.

Mom. 3. För den förlust, som i övrigt drabbar abonnent genom upphörande av tidning, å vilken postabonnemang ägt rum, ikläder sig postverket icke någon ansvarighet. Dock har postverket att, i den mån så lämpligen kan ske, lämna abonnenten biträde, för att han må erhålla den ersättning, som i dylikt fall kan tillkomma honom.

(Nuvarande lydelse.)

§ 11.

1 mom. Om tidnings utgivare till postanstalt å utgivningsorten avlämnar exemplar av tidningen för befordran såsom korsband, må, efter anmälan av utgivaren, postbefordringsavgiften beräknas efter sammanlagda vikten av de försändelser, som på en gång avlämnas, och skall för sådana korsband (utgivarkorsband) avgiften utgöra 12 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram. Avlämnas samtidigt olika av samma person utgivna tidningar, beräknas avgiften å tidningarnas sammanlagda vikt. Varje gång utgivarkorsband avlämnas till postbehandling skall emellertid befordringsavgiften beräknas för minst två kilogram.

2 mom. Utgivarkorsband, som blir obeställbart, är postverket icke skyldigt att återbefordra till avsändaren, med mindre denne genom tillkännagivande å försändelsen dels hemställt, att försändelsen i händelse av obeställbarhet återsändes, dels ock förbundet sig att för återbefordringen erlægga avgift såsom för korsband i allmänhet.

3 mom. Finner i särskilt fall Konungen omständigheterna därtill föranleda, må även annan än veder-

(Föreslagen lydelse).

§ 11.

Mom. 1. Om tidnings utgivare till postanstalt å utgivningsorten eller, när generalpoststyrelsen för särskilt fall därtill lämnat medgivande, till viss annan postanstalt avlämnar exemplar av tidningen för befordran såsom korsband, må, efter anmälan av utgivaren, postbefordringsavgiften för sådana korsband (utgivarkorsband) beräknas på följande sätt:

a) för utgivarkorsband i allmänhet: 20 öre för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram, och 2 öre för varje försändelse;

b) för sådana utgivarkorsband, som, i enlighet med vad här nedan i mom. 2 sägs, sändas till vissa tidningars återförsäljare (kommissionärskorsband):

18 öre för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram.

Viktavgiften beräknas efter sammanlagda vikten av de försändelser, som på en gång avlämnas, och skall för varje gång utgivarkorsband avlämnas till postbehandling beräknas för minst två kilogram.

Mom. 2. Den för sådana utgivarkorsband, som benämnas kommissionärskorsband, bestämda lägre postbefordringsavgiften utgår endast beträffande tidningar, som utkomma med minst sex nummer i veckan, och endast efter framställning till generalpoststyrelsen, som äger föreskriva viss minimivikt för dylika försändelser ävensom i övrigt meddela närmare bestämmelser för ifrågavarande försändningssätt.

Mom. 3. Utgivarkorsband, som blir obeställbart, är postverket icke skyldigt att återbefordra till avsändaren, med mindre denne genom tillkännagivande å försändelsen dels hemställt, att försändelsen i händelse av obeställbarhet återsändes, dels ock förbundet sig att för återbefordringen erlægga avgift såsom för korsband i allmänhet.

Mom. 4. Finner i särskilt fall Konungen omständigheterna därtill föranleda, må även annan än veder-

(Nuvarande lydelse.)

börande tidningsutgivare medgivas rätt att avsända tidningskorsband mot avgift, beräknad på sätt i 1 mom. sägs.

4 mom. I övrigt skola beträffande tidningar, som avlämnas till postbefordran såsom utgivarkorsband, tillämpas de bestämmelser, som gälla för befordran av korsband i allmänhet, dock ej vad angår högsta vikt för varje särskild försändelse.

(Föreslagen lydelse.)

börande tidningsutgivare medgivas rätt att avsända tidningskorsband enligt bestämmelserna i denna paragraf.

Mom. 5. Högsta medgivna vikten för en försändelse, som skall befordras såsom utgivarkorsband, utgör 25 kilogram.

Mom. 6. I den mån icke i denna förordning annorlunda stadgas eller generalpoststyrelsen på grund av i förordningen lämnat bemyndigande annorlunda föreskriver, skola beträffande tidningar, som avlämnas till postbefordran såsom utgivarkorsband, tillämpas de bestämmelser, som gälla för befordran av korsband i allmänhet; dock ej vad angår största format för varje särskild försändelse, i den mån detta är för vanligt korsband lägre än det för postabonnerat tidningsexemplar medgivna formatet.

§ 11.

1 mom. Oinbundet tryckalster av sådan beskaffenhet att detsamma, när det befordras ensamt för sig i korsband, bör taxeras såsom trycksak, kan på de i denna paragraf angivna villkor postbefordras såsom bilaga till tidning.

2 mom. Å tryckalster, som är avsett att postbefordras såsom tidningsbilaga, skall finnas angivet, till vilken tidning bilagan hör, och skall i tidningen vara införd tillkännagivande därom att bilagan åtföljer tidningen.

Vid avlämnande till postbehandling skall bilaga, såvida icke generalpoststyrelsen för särskilt fall annorlunda bestämmer, vara inlagd i det tidningsexemplar, till vilket bilagan hör.

Med varje särskilt tidningsexemplar kunna följa flera bilagor, dock ej mer än ett exemplar av en och samma bilaga.

3 mom. Följande bilagor till tid-

§ 12.

Mom. 1. Oinbundet tryckalster av sådan beskaffenhet att detsamma, när det befordras ensamt för sig i korsband, bör taxeras såsom trycksak, kan på de i denna paragraf angivna villkor postbefordras såsom bilaga till tidning.

Mom. 2. Med varje särskilt tidningsexemplar kunna följa flera bilagor, dock ej mer än ett exemplar av en och samma bilaga.

Mom. 3. Följande bilagor till tid-

(Nuvarande lydelse.)

ning skola, om de åtfölja alla postabonnerade exemplar av tidningen samt bilagorna vid avlämnandet till postbehandling icke hava ett format, som är avsevärt större än det format, vari själva tidningen avlämnas, anses såsom delar av tidningen och följaktligen — vare sig tidningen expedieras efter postabonnemang eller såsom korsband — postbefordras utan särskild avgift, nämligen:

a) planscher, kartor och andra dylika bilagor, vilka utgöra förklaring av eller eljest tydligt hänföra sig till innehållet i den tidning, som de åtfölja; samt

b) bihang, vilka äro utgivna av tidningens redaktion för att utgöra tillägg till eller fortsättning av det tidsningsnummer, som de åtfölja, dock med förbehåll att dessa bihang skola vara tryckta å samma ort som huvudnumret.

4 mom. Särskild postbefordringsavgift erlägges icke heller för:

a) tidsningsbilaga, som endast avser abonnemang å den tidning, med vilken bilagan befordras, och vilken bilaga åtföljer alla postabonnerade exemplar av tidningen;

b) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som, enligt Konungens föreskrift, med Post- och Inrikes Tidningar utdelas till allmänheten; och

c) tidsningsbilaga, som utgöres av en tidning med samma utgivare och samma utgivningsort som huvudtidningen och vilken enligt anmälan skall regelbundet medfölja sistnämnda tidning.

5 mom. Även annat tryckalster än som i 3 och 4 mom. sägs må befordras såsom bilaga till tidning, under förutsättning att tryckalstret åtföljer tidningen till alla dess postabonnenter.

(Föreslagen lydelse.)

ning skola, om de åtfölja alla postabonnerade exemplar av tidningen samt bilagorna vid avlämnandet till postbehandling icke hava ett format, som är avsevärt större än det format, vari själva tidningen avlämnas, anses såsom delar av tidningen och följaktligen — vare sig tidningen expedieras efter postabonnemang eller såsom utgivarkorsband — postbefordras utan särskild avgift, nämligen:

a) planscher, kartor och andra dylika bilagor, vilka utgöra förklaring av eller eljest tydligt hänföra sig till innehållet i den tidning, som de åtfölja; samt

b) bihang, vilka äro utgivna av tidningens redaktion för att utgöra tillägg till eller fortsättning av det tidsningsnummer, som de åtfölja, dock med förbehåll att dessa bihang äro tryckta å samma ort som huvudnumret och icke hava till syfte att göra reklam för ett eller några få affärsföretag eller utgöras av föreningsstadgar, årsberättelser, personalförteckningar, tidtabeller, självständiga broschyrer, meddelanden rörande sammankomst, tävling, lotteri eller annat liknande.

Mom. 4. Särskild befordringsavgift erlägges icke heller för:

a) tidsningsbilaga, som endast utgöres av blankett för abonnemang å den tidning, med vilken bilagan befordras, och vilken bilaga åtföljer alla postabonnerade exemplar av tidningen;

b) sådana officiella berättelser eller meddelanden, som, enligt Konungens föreskrift, med Post- och Inrikes Tidningar utdelas till allmänheten; och

c) tidsningsbilaga, som utgöres av en tidning med samma utgivare och samma utgivningsort som huvudtidningen och vilken enligt anmälan skall regelbundet medfölja sistnämnda tidning.

Mom. 5. Även annat tryckalster än som i mom. 3 och 4 sägs må befordras såsom bilaga till tidning, under förutsättning att tryckalstret i fråga om format och beskaffenhet i övrigt lämpar

(Nuvarande lydelse.)

För varje exemplar av bilagan, som befordras med postabonnerade eller såsom utgivarkorsband expedierade exemplar av tidningen, skall emellertid till postkassan erläggas särskild avgift med, om bilagens vikt icke överstiger 25 gram, $\frac{1}{2}$ öre och eljest med enahanda belopp, som skolat för det såsom bilaga befordrade tryckalstret utgå, om detta ensamt för sig avsånts såsom korsband; dock att, om i särskilt fall omständigheterna därtill föranleda, generalpoststyrelsen äger medgiva, att tidningsbilaga må postbefordras antingen utan särskild gottgörelse eller mot lägre postbefordringsavgift än som här ovan i momentet stadgas.

Om vid beräkning av den särskilda avgiften för befordran av bilaga uppkomma bråkdelar av öre, avrundas dessa uppåt till helt öretal.

Vad i detta moment sägs gäller, vare sig sådan bilaga, varom här är fråga, befordras med något enstaka tidningsnummer eller enligt anmälan skall regelbundet medfölja tidningen.

6 mom. Den omständigheten, att ett tryckalster inklistrats eller annorledes fästs i tidning eller tidningsbilaga, medför icke i och för sig befrielse för utgivaren att särskilt för detta tryckalster erlägga sådan avgift, som i 5 mom. sägs.

13 §.

Om för vinnande av snabbare postbehandling så erfordras, äger efter anmälan utgivare av tidning att å annan tid än den, då postanstalten å utgivningsorten hålles öppen för allmänheten, därstädes till postbefordran avlämna exemplar av tidningen. Prövas dylikt avlämnande icke kunna ske utan ökad kostnad för postverket, kan generalpoststyrelsen ålägga tidningsutgivaren att till postverket utgiva särskild ersättning med det belopp, som av

(Föreslagen lydelse.)

sig för befordran tillsammans med tidningen samt åtföljer tidningen till alla dess postabonenter. För varje exemplar av bilagan, som befordras med postabonnerade eller såsom utgivarkorsband expedierade exemplar av tidningen, skall emellertid till postkassan erläggas en särskild avgift med, om bilagens vikt icke överstiger 25 gram, 1 öre och eljest med enahanda belopp, som skolat för det såsom bilaga befordrade tryckalstret utgå, om detta ensamt för sig avsånts såsom korsband. Efter sistnämnda grund utgår avgiften jämväl i det fall, att med ett och samma tidningsexemplar följa två eller flera avgiftspliktiga bilagor med sammanlagd vikt av mer än 25 gram, och beräknas härvid särskild avgift för varje bilaga. Om i särskilt fall omständigheterna därtill föranleda, äger generalpoststyrelsen medgiva, att tidningsbilaga må postbefordras antingen utan särskild gottgörelse eller mot lägre postbefordringsavgift än den som här ovan i momentet stadgas.

Vad i detta moment sägs gäller, vare sig sådan bilaga, varom här är fråga, befordras med något enstaka tidningsnummer eller enligt anmälan skall regelbundet medfölja tidningen.

Mom. 6. Den omständigheten, att ett tryckalster inklistrats eller annorledes fästs i tidning eller tidningsbilaga, medför icke i och för sig befrielse för utgivaren att särskilt för detta tryckalster erlägga sådan avgift, som i mom. 5 sägs.

§ 13.

Om för vinnande av snabbare postbehandling så erfordras, äger efter anmälan utgivare av tidning att å annan tid än den, då postanstalten å utgivningsorten hålles öppen för allmänheten, därstädes till postbefordran avlämna exemplar av tidningen. Prövas dylikt avlämnande icke kunna ske utan ökad kostnad för postverket, kan generalpoststyrelsen ålägga tidningsutgivaren att till postverket utgiva särskild ersättning med det belopp, som av

(Nuvarande lydelse.)

styrelsen beräknas motsvara postverkets ökade kostnad.

14 §.

Generalpoststyrelsen har att meddela de närmare föreskrifter, som för behörig tillämpning av här ovan givna stadganden kunna finnas erforderliga.

(Föreslagen lydelse.)

styrelsen beräknas motsvara postverkets ökade kostnad.

§ 14.

Generalpoststyrelsen har att meddela de närmare föreskrifter, som för behörig tillämpning av här ovan givna stadganden kunna finnas erforderliga.

Vad sålunda blivit stadgat skall träda i kraft den 1 januari — — —

Vad sålunda blivit stadgat skall träda i kraft den 1 januari 1925, vid vilken tid nädiga förordningen angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter den 17 juni 1916 upphör att gälla, dock att följande av de nu meddelade bestämmelserna skola redan tidigare tillämpas, nämligen föreskrifterna i § 3 från och med den 1 juli 1924, föreskrifterna i § 5 mom. 2 beträffande sådana anmälningar till 1925 års tidningstaxa, som göras under år 1924, samt föreskrifterna i § 5 mom. 3 och i § 8 mom. 2—5 beträffande sådana abonnemang för år 1925, som verkställas under år 1924.

Beträffande de föreslagna ändringarna samt skälen till desamma tillåter sig generalpoststyrelsen vid vederbörande paragrafer och moment anföra följande.

§§ 1 och 2.

De här föreslagna bestämmelserna äro oförändrade återgivna från motsvarande paragrafer i nu gällande förordning.

§ 3.

Såsom av generalpoststyrelsens allmänna yttrande här ovan framgår, har styrelsen icke ansett sig kunna föreslå sådan förhöjning av postavgifterna för tidningar, att därav skulle täckas ens postverkets merkostnad för tidningsrörelsen. Vid sådant förhållande har det synts nödvändigt, att, i den mån så utan större olägenhet kan ske, vidtaga åtgärder för att de låga tidningsavgifterna endast må komma verkliga tidningar till del. I sådant syfte har i § 3 mom. 1 föreslagits, att i tidningsregistret skulle intagas endast sådant tryckalster, som utkommer med minst ett nummer i varje kalenderkvartal. En sådan begränsning är vidtagen i Danmark, Norge, Finland och åtskilliga andra främmande länder.

Den omständigheten att tidningarna — åtminstone i allmänhet — utkomma regelbundet med flera nummer under en viss bestämd period torde vara en av de väsentligaste orsakerna till att tidningarna kommit att i postalt hänseende intaga en i förhållande till andra trycksaker särskilt gyn-

nad ställning. Genom att en gång vända sig till vederbörande postanstalt erhåller abonnenten en hel serie tidningsnummer, och det låg därför nära till hands att låta postverket så att säga mera direkt verkställa distributionen. Är det däremot fråga om endast ett eller annat enstaka nummer, är det med postabonnemang förenade arbetet allt för omständligt. Det är därför fullt riktigt, att postabonnemang, jämlikt § 5 mom. 1 i nu gällande tidningsförordning, icke mottages beträffande tidning, som utkommer mindre ofta än fyra gånger om året. Dessa tryckalster betraktas emellertid fortfarande här i Sverige — i motsats till vad såsom ovan sagts är fallet t. ex. i Danmark, Norge och Finland — såsom tidningar i postal mening och intagas således i tidningsregistret. Anmälan till registret sker i dylika fall uteslutande för att tryckalstret må vinna befordran mot det låga porto, som är medgivet för utgivarkorsband. När de kommitterade, som upprättade förslag till 1904 års tidningsförordning, förordade införandet av utgivarkorsband, hyste de den förhoppningen, att utgivarkorsbanden skulle träda i stället för de för postverket betungande postabonnemangen. I överensstämmelse härmed fick enligt 1904 års förordning utgivarkorsband användas endast när verkligt abonnemang hos utgivaren föreläge. Det visade sig emellertid omöjligt att i praktiken övervaka denna bestämmelses efterlevnad, varför bestämmelsen icke medtogs i 1916 års tidningsförordning, och vid försändning såsom utgivarkorsband av tidning, som utkommer mindre ofta än 4 gånger om året, torde i allmänhet icke föreligga abonnemang i verklig mening. Icke heller lär vid bestämmandet av priset å dessa publikationer hänsyn tagas till det billiga försändningssätt, som utgivarkorsbandsförsändningen erbjuder. Ofta utgöres priset av årsavgiften till en förening. Någon fördel för allmänheten torde detta försändningssätt icke innebära beträffande nu ifrågakommande publikationer.

Utgår man ifrån, att postverkets särskilda bestyr med tidningarna egentligen avser att bereda allmänheten lätt tillgång till verkliga tidningar, så synes det föreligga anledning undersöka, huruvida dessa tryckalster, vilka utkomma mindre ofta än fyra gånger årligen och på vilka redan med nuvarande föreskrifter en del av tidningsförordningens bestämmelser icke äro tillämpliga, äro av beskaffenhet att framför böcker och andra tryckalster i allmänhet böra tillförsäkras särskilt låga postbefordringsavgifter. För bedömandet av denna fråga kunna vissa upplysningar hämtas ur postverkets tidningstaxa. De i 1923 års taxa intagna publikationer, som utgavos mindre ofta än fyra gånger årligen, fördelade sig på ungefär följande sätt:

1) enskilda samfunds och föreningars årsskrifter o. d.	44 st.
2) jultidningar o. d.	42 »
3) vetenskapliga tidskrifter	4 »
4) diverse	3 »

Summa 93 st.

Till den första gruppen höra i allmänhet årstryck och andra meddelanden från religiösa samfund eller föreningar, från yrkessammanslutningar samt från idrotts-, nykterhets-, turist- eller därmed jämförliga föreningar. I den mån dylika publikationer, vilket till stor del är fallet, innehålla meddelanden angående föreningsangelägenheter, hava de intresse endast för viss, ofta mycket begränsad läsekrets. De stora bankernas och många andra affärsföretags årsberättelser äro säkerligen av minst lika allmänt intresse som de meddelanden, vilka utsändas av vissa klubbar och föreningar, men man torde näppligen vilja inränga bankrapporter och revisionsberättelser bland »tidningar och andra periodiska skrifter». När åter sådan föreningspublikation, varom nu är fråga, innehåller uppsatser i ämnen, som tillhöra vederbörande förenings

verksamhetsområde, kan tryckalstret likställas med bokalster i allmänhet. Så skiljer sig t. ex. Svenska turistföreningens årsskrift näppeligen från annan turistlitteratur.

Självva ordet »periodisk» innebär någonting som återkommer, och enär anmälan till tidningstaxan avser kalenderår, synes därför — såsom också i en reservation till 1901 års kommittéutlåtande framhölls — ett tryckalster, som utkommer endast en gång under perioden (kalenderåret), icke kunde anses såsom periodisk. Är denna uppfattning riktig, skulle den andra gruppen av de i tidningstaxan intagna tryckalster, vilka utkomma mindre ofta än fyra gånger årligen, nämligen jultidningarna, såsom icke periodiska skrifter vara uteslutna från de särskilda postala förmåner, som enligt tidningsförordningen tillkomma tidningar och andra periodiska skrifter, d. v. s. i detta fall rätten att vinna befördran mot utgivarkorsbandsporto. I allmänhet lärer väl heller icke ett exemplar av en jultidning sändas från utgivaren direkt till en köpare. Dessa tryckalster tillhandahållas i de flesta fall genom bokhandlare och kommissionärer samt utsändas därför i stora packor, ofta såsom järnvägsgods. För försändelser intill 1 kilogramms vikt kan det vanliga korsbandsportot 5 öre per 100 gram — vilket för övrigt, trots prisförhöjningar på de flesta andra områden, nu är lägre än före världskriget — icke anses avskräckande, i all synnerhet som ju försändandet sker endast en gång årligen.

Vad slutligen angår de i 1923 års tidningstaxa intagna fyra vetenskapliga tidskrifter, vilka utkomma mindre ofta än fyra gånger årligen, så torde dessa icke utgå i så stora upplagor, att skillnaden mellan utgivarkorsbandsportot och vanligt korsbandsporto kan vara av någon ekonomisk betydelse.

Med det nu anförda har generalpoststyrelsen velat visa, att det icke skulle innebära några orättvisor eller någon inskränkning i de verkliga tidningarnas postala förmåner, om jämväl här i Sverige infördes en bestämmelse därom, att ett tryckalster, som utkommer mindre ofta än fyra gånger årligen, icke i postalt hänseende anses såsom periodisk skrift. Den invändningen, att tryckalster med ungefärligen liknande innehåll och vilket utkomme minst fyra gånger årligen eller oftare, fortfarande komme att postbehandlas såsom tidning, förfaller därmed att här är fråga om periodiciteten, icke innehållet. Det torde väl också kunna sägas, att ett tryckalster, som utkommer fyra gånger årligen eller oftare, har karaktären av periodisk skrift i högre grad än vad fallet är med ett tryckalster, som utkommer endast en eller par gånger under perioden.

Det synes näppeligen kunna göras någon berättigad invändning mot att här i Sverige infördes en bestämmelse, som tillämpas i andra länder, där postverken taga jämförelsevis ringa befattning med tidningsbestyret. För att en sådan bestämmelse som den nu ifrågasatta icke skulle kringgås på sådant sätt, att fyra nummer anmäldes, men sammansloges exempelvis till två, vilka betecknades nr 1—2 och nr 3—4, föreslås att, såsom fallet är i Danmark, minst ett nummer skall utgivas i varje kalenderkvartal.

Genom nu föreslagna bestämmelse skulle vissa tryckalster, som nu sändas mot utgivarkorsbandsporto, komma att befordras mot vanligt korsbandsporto eller såsom paket. Härigenom beredes postverket en ökad inkomst, vilkens storlek dock icke låter sig beräkna.

Den i nuvarande § 3 mom. 1 intagna bestämmelsen, att tidning skall efter abonnemang hållas allmänheten tillhanda, har bibehållits i förslaget. Visserligen kan tidning försändas såsom utgivarkorsband utan att abonnemang föreligger, men tryckalster, som i postal bemärkelse anses såsom tidning, bör dock såsom i 1901 års kommittéutlåtande framhölls, vara avsett för spridning bland allmänheten. Skulle det bli va generalpoststyrelsen bekant, att en person, som enligt uppgifterna i tidningstaxan rekvirerat en tidning

hos utgivaren, blivit förvägrad tidningen under förebärande att densamma endast vore avsedd för en viss läsekrets, läser generalpoststyrelsen böra äga befogenhet att från tidningsregistret utesluta ett sådant tryckalster.

Såsom förut framhållits, böra de fördelar, som bestämmelserna i tidningsförordningen erbjuda, så vitt möjligt komma endast verkliga tidningar och tidskrifter till del. I överensstämmelse härmed finnas i § 3 *mom. 1* angivna vissa tryckalster, som icke få betraktas såsom tidningar i postal mening. Tillämpningen av de här meddelade bestämmelserna möter ofta stora svårigheter. Då det emellertid, huru bestämmelserna än avfattas, icke läser kunna undvikas, att svarbestämbara gränssfall förekomma, har styrelsen inskränkt sig till att med anledning av inträffade fall föreslå, att under c) tillföres »föreningsstadgar», varjämte i samma punkt ordet »redogörelse» utbytt mot det mera omfattande ordet »meddelande».

Under det att punkterna a)–c) i nu ifrågakande moment avser tryckalsters innehåll, är bestämmelsen i punkt d) tillkommen för att förhindra den svårighet vid postbehandlingen, som måste uppstå, därest tidningar på grund av likhet i fråga om titeln lätt kunde förväxlas. Emellertid hava på senaste tiden inträffat flera fall, då tidnings titel visserligen icke varit så lika med förut anmäld tidnings, att registrering ansetts kunna på grund av bestämmelsen i punkt d) förbjudas, men da det visat sig, att tidningens titel — uppenbarligen med full avsikt — typografiskt anbragts på sådant sätt, att förväxling med förut befintlig tidning svårigen kunnat undvikas. Givetvis läser det icke tillkomma generalpoststyrelsen att beivra den illojala konkurrens, som sålunda förelegat, men i den mån postarbetet genom den vidtagna anordningen försvåras, synes generalpoststyrelsen böra äga befogenhet att påfordra rättelse. I överensstämmelse härmed har i momentet tillförts en ny punkt e).

I *mom. 2* har bland publikationer, som må registreras, ehuru de icke uppfylla de i *mom. 1* stadgade villkor, tillförts hushållningssällskapens handlingar. Dessa hava nämligen ansetts stå så nära övriga i *mom. 2* angivna tryckalster, att de böra medgivas registrering oberoende av periodicitet och innehåll.

§ 4.

Föreskriften om skyldighet för utgivaren att till postanstalten å utgivningsorten avlämna ett fullständigt exemplar av tidningen med avgiftsfria bilagor, vilken föreskrift införts såsom *mom. 2*, finnes för närvarande i § 8 *mom. 8*, och har tillkommit för att postanstalten må hava tillgång till nödiga exemplar för helårsviktens beräkning. I överensstämmelse härmed har dylikt avlämnande hittills påfordrats endast beträffande tidning, som varit anmäld till postabonnemang. Då det emellertid är av vikt, att postverket är i tillfälle pröva, huruvida en tidnings nummer uppfyller de för kvarstående i tidningsregistret stadgade villkor, synes det lämpligt att nu ifrågakarande föreskrift utvidgas att gälla även tidningar, som sändas endast såsom utgivarkorsband. Det må nämnas, att sålunda avlämnade tidningsexemplar efter ett års förlopp återställas till tidningsutgivaren.

§ 5.

Andra stycket i nuvarande *mom. 1* komme att utgå i och med att tryckalster, som utkommer mindre ofta än en gång i kvartalet, icke längre skulle anses såsom tidning i postal mening.

I ett nytt *mom. 2* föreslås en avgift av 20 kronor för anmälan till tidningstaxan. Förslaget avser att tillföra postverket ersättning för taxans utarbetande, tryckning och distribution. Med hänsyn till de låga tidningsavgifter, som i övrigt föreslås, har nu ifrågakarande avgift ansetts kunnat sättas till 20

kronor. Postverkets årliga inkomst av den föreslagna avgiften kan beräknas till omkring 30,000 kronor.

Enligt nuvarande *mom. 2* i § 5 gäller att beträffande tidning, som utkommer oftare än en gång i veckan, abonnemang vid postantalt å utgivningsorten icke må äga rum för person, som bor eller vistas å nämnda ort och vilkens post utdelas genom lokalbrevbäring. I 1904 års tidningsförordning hade bestämmelsen följande lydelse: »å tidning, som utkommer mer än en gång i veckan, medgives icke abonnemang vid postanstalt, där tidningen utgives». Den omformulering, som vidtogs i 1916 års förordning, avsåg endast att bringa bestämmelsen i överensstämmelse med tillämpad praxis. Man har nämligen icke ansett sig böra förvägra lokalabonnemang i de fall då abonnenten bott utom lokalbrevbäringsområdet och fått sig posten tillställd t. ex. genom lantbrevbärare eller medelst lösväska. I allmänhet torde någon ändring härutinnan nu icke vara påkallad. Emellertid kan i vissa fall en sträng tolkning av bestämmelsen leda till egendomliga förhållanden. Så äger med nuvarande formulering en person, som från utgivningsortens postkontor avhämtar sin post, abonnera å lokaltidning, även om personen bor i omedelbar närhet av tidningens expedition, varemot t. ex. en person i något av de med Stockholm inkorporerade samhällena, icke skulle få abonnera å tidning, som utkommer i Stockholm — hela Stor-Stockholm måste väl anses såsom utgivningsort — därest posten utdelas genom lokalbrevbäring. Vidare äro förhållandena sådana, att s. k. lådbrevbäring, som enligt kungl. brevet den 22 mars 1912 av generalpoststyrelsen inrättats å vissa platser, i förevarande hänseende lämpligen bör i vissa fall likställas med lokalbrevbäring, i andra fall däremot med lantbrevbäring.

Då det icke lär vara möjligt att å nu ifrågavarande författningsställe giva en sådan avfattning, att däri kunna inrymmas alla tänkbara fall, då lokalabonnemang bör medgivas eller förvägras, och enär bestämmelsen i dess nuvarande formulering i allmänhet är tillämplig, har det syntts generalpoststyrelsen lämpligt att icke vidtaga annan ändring än att generalpoststyrelsen skulle äga befogenhet att för särskilda fall bestämma i förevarande hänseende. I överensstämmelse härmed föreslås ett tillägg till bestämmelsen, vilken återfinnes i *mom. 3* i förslaget.

§ 6.

Här föreslås icke någon ändring i sak. Enär emellertid med »prenumerationsavgift» i allmänhet torde förstås hela det belopp, som erlägges vid prenumeration, föreslås benämningen »utgivaravgift» såsom motsats till »postavgift».

§ 7.

I denna paragraf har endast vidtagits den omformulering, som blir en följd av vad under § 6 förslagits.

§ 8.

Postavgiften vid postabonnemang är för närvarande uppdelad i förskrivningsavgift och befodringsavgift. Denna uppdelning synes fullt riktig och har därför bibehållits. *Mom. 1* är därför ofördrändrat.

Mom. 2 handlar om förskrivningsavgiften. Den utgår för närvarande dels med en fix avgift för varje abonnemang, oberoende av terminens längd, dels och med en viss procent av det pris, som utgivaren betingat sig. Procenten räknas för helt år och i förhållande därtill för kortare abonnemangstider. De ordinarie avgifterna äro 10 öre och 2 procent, den senare dock ej under 5 öre. Dessa belopp hava sedan år 1921 utgått med 100 procents förhöjning.

Förskrivningsavgiften bör utgöra ersättning för allt det postverkets arbete,

som för varje abonnemang är detsamma, vare sig abonnemanget avser längre eller kortare tid och oberoende av tidningens periodicitet eller vikt. Detta arbete utföres dels inom generalpoststyrelsen och dels vid postanstalterna.

Inom generalpoststyrelsen verkställs således bland annat:

prövning av inkommande framställning om tryckalsters behandling såsom tidning i postal mening;

granskning av utgivares uppgift till tidningstaxan;

tidningstaxans utarbetande, tryckning och distribuering;

åtgärder med anledning av tidnings upphörande, namn- eller prispförändring m. m.; samt

revision av tidningsräkenskapernas såväl debet som kredit.

Det arbete, som vid postanstalterna är detsamma vid varje abonnemang och därför borde ersättas med förskrivningsavgiften, är i huvudsak följande:

mottagande av tidningsrekvisition med tillhörande belopp, uppgifternas granskning mot tidningstaxan, samt, när abonnenten därom gör framställning, meddelande av kvitto;

medlens bokförande;

antecknande under särskilt konto för varje tidning av abonnents namn och adress samt den tid abonnemanget avser;

upprättande av listor för olika brevbäraredistrikt m. m.;

rekvisitionens förseende med vissa erforderliga tjänsteanteckningar;

rekvisitionens avsändande och befordran till utgivningsortens postanstalt;

rekvisitionens granskning å sistnämnda postanstalt samt upprättande av fördelningslistor angående det antal exemplar av varje tidning, som skall tillställas skilda postanstalter;

tidningens beställande hos utgivaren;

åtgärder med anledning av felande eller övertaliga exemplar m. m.; samt upprättande av räkenskapshandlingar för uträknande av utgivarnas tillgodohavande och postavgifterna samt avräkning med utgivarna.

Postverkets här ovan i korthet angivna arbete är, såsom förut sagts, detsamma vid varje abonnemang. Förskrivningsavgiften bör därför alltid utgå med samma belopp. Den del av denna avgift, som för närvarande utgår med en viss procent av tidningens pris, lägges emellertid med olika belopp på olika abonnemangsterminer. Mot denna procentuella del gjordes invändningar redan när kommittéutlåtandet med förslag till 1904 års tidningsförordning förelåg. Så hemställde Svenska Tidningsutgivareföreningen i underdånigt yttrande, som avgavs över nämnda förslag, att procentavgiften skulle såsom i princip oriktig bortfalla. I kommittéutlåtandet motiverades denna avgift bland annat därmed, att, då postavgifterna för det dåvarande bestämdes uteslutande med hänsyn till prenumerationspriset, övergången till det av kommitterade föreslagna nya systemet skulle underlättas genom bibehållandet av en procentuell avgiftsdel, varjämte framhölls, att då procenttalet sattes så lågt, denna del av avgiften bleve av mindre betydelse. Man finner också, att det högsta prenumerationspris, som kommitterade hade att räkna med, var 15 kronor per helår, varför den procentuella delen av postavgiften icke i något fall komme att överstiga 30 öre. Av hela postverkets inkomst av tidningsabonnemangen beräknades endast 7 å 8 procent inflyta av nu ifrågavarande avgiftsdel. Med de särskilt under åren 1920 och 1921 höga tidningspriserna och i anledning av den tillfälligt höjda postavgiften kom den procentuella delen av postavgiften att uppgå ända till 1 krona 60 öre och utgjorde i medeltal 15.4 procent av hela postverkets ersättning för postabonnemangen. Man kan väl också antaga, att när anmärkningar riktats däremot, att vid den provisoriska höjningen av postavgiften för postabonnemang samtliga avgiftsdelar fingo vidkännas samma höjning, denna

anmärkning särskilt riktat sig mot höjningen av den procentuella avgiften. Generalpoststyrelsen är också av den uppfattningen, att en rättelse härutinnan nu bör ske.

I främmande länders postala bestämmelser på nu ifrågakande område tages i allmänhet icke någon hänsyn till tidningens pris, och det synes generalpoststyrelsen som om tiden nu vore mogen för att man vid fastställandet av grunderna för beräknad av postavgiften vid postabonnemang helt och hållet bortser från denna faktor. Visserligen kan man säga, att postverket genom den procentuella avgiftdelen beredes en viss provision för dess redovisning av uppburda tidningsmedel, men de olika tidningarnas priser hålla sig i allmänhet inom sådana belopp, att, om en avgiftsskala i huvudsaklig överensstämmelse med den för postanvisningar gällande skulle tillämpas, någon mera nämnvärd skillnad icke skulle uppstå mellan de avgiftsbelopp, som borde påföras de olika tidningarna. Vid sådant förhållande lärer något bärande skäl för denna särskilda avgiftdels bibehållande icke föreligga. Denna avgift har också ofta drabbat tidningarna synnerligen orättvist.

År 1922 tillförde den procentuella avgiftdelen — med den provisoriska förhöjningen till 4 procent — postverket en inkomst av omkring 454,000 kronor. Ehuru den procentuella avgiftdelen räknas till förskrivningsavgiften, minskas dock icke genom denna avgiftdels borttagande ersättningen för förskrivningsarbetet med hela det nu angivna beloppet. Såsom förut sagts, lägges nämligen den procentuella avgiften med olika belopp på olika abonnemangsterminer, och denna avgiftdel är således icke en förskrivningsavgift i den bemärkelsen, att den i sin helhet utgör ersättning för den del av postverkets arbete, som är oberoende av abonnemangstidens längd och tidnings periodicitet och vikt. Då dessutom tidnings pris, varå procenten beräknas, i allmänhet står i ett visst förhållande till tidningens periodicitet och vikt, föreligga goda skäl för att genom befodringsavgiften uttaga åtminstone större delen av det belopp, som för närvarande inflyter av den procentuella avgiftdelen. Med hänsyn till det arbete, som borde ersättas av den fasta förskrivningsavgiften, vore emellertid en höjning av denna, för närvarande 20 öre, väl motiverad. Under överläggningarna med de sakkunniga har också frågan om förskrivningsavgiftens storlek ingående diskuterats. Mot en till högre belopp än 20 öre bestämd förskrivningsavgift har emellertid anförts, att den — som ju skulle utgå med samma belopp även för kortare perioder — komme att kännbart betunga de kortare abonnemangen, till vilka de ekonomiskt minst bärkraftiga abonnenterna till stor del vore hänvisade. Med beaktande av detta skäl och då det icke lärer vara nödvändigt att strängt fasthålla vid att varje avgiftdel skall avse att ersätta viss detalj av postverkets arbete, utan hela postavgiften kan betraktas såsom en enhet, har styrelsen stannat vid att föreslå en förskrivningsavgift av 20 öre, vilket således innebär dels att den i nuvarande förordnings § 8 mom. 2 a) stadgade ordinarie avgiften höjes med 100 procent — d. v. s. till samma belopp som för närvarande utgår — dels ock att den under b) samma moment bestämda avgiften bortfaller.

När generalpoststyrelsen föreslår denna förskrivningsavgift, har styrelsen också räknat med att den i § 5 mom. 2 föreslagna avgiften skall lämna ersättning för kostnaden med tidningstaxan, vilken kostnad, enligt vad ovan sagts, rätteligen ansetts böra påföras förskrivningsavgiften.

I § 8 mom. 3 behandlas befodringsavgiften. Genom denna avgift skall postverket erhålla ersättning dels för tidningarnas inslagning till de skilda utdelningspostanstalterna, tidningsexemplarens förseende med abonnenternas namn m. m. samt för utdelningen, dels ock för själva befodringsavgiften. Det är

naturligt, att omfattningen av dessa bestyr är beroende av det antal nummer, varmed tidningen utkommer, och tidningens vikt. I överensstämmelse härmed är också den s. k. befodringsavgiften för närvarande uppdelad dels i en avgift för varje nummer i veckan (periodicitetsavgift), dels ock en avgift för varje kilogram av tidningens årsvikt (viktavgift). Mot denna uppdelning torde icke något vara att invända. I vissa främmande länders postverk, där någon motsvarighet till det svenska systemet med postabonnemang förekommer, grundar man emellertid befodringsavgiften icke på tidningens årsvikt utan på varje nummers medelvikt. Därvid sammanslår man, så att säga, periodicitetsavgiften och viktavgiften på sätt av följande exempel framgår. Om ett tidningsnummer med en medelvikt av 50 gram anses böra betinga en avgift av 1 öre, blir befodringsavgiften för helår för en tidning, som utkommer med 52 nummer per år, 52 öre (1×52), för en 6-dagarstidning 3 kronor 8 öre (1×308 nummer) o. s. v. I enlighet med detta system hava hos generalpoststyrelsen upprättats åtskilliga förslag. Dessutom hava verkställt beräkningar med ett system, enligt vilket befodringsavgiften skulle utgå med en viss avgift per kilogram av tidningens årsvikt med viss minimiavgift för varje veckonummer. I stort sett innebära de olika systemen ungefär detsamma, och då det syntes önskvärt, att det nuvarande förhållandet mellan de skilda tidningarnas postavgifter så litet som möjligt rubbas, har generalpoststyrelsen stannat vid att föreslå det nuvarande systemets bibehållande. Tidningsutgivarna torde också bäst finna sig till rätta därmed.

Det har då gällt att undersöka, till vilka belopp periodicitets- och viktavgifterna lämpligen böra sättas. Därvid har man att ihågkomma, att av befodringsavgiften skall — utöver det belopp, som för närvarande inflyter av densamma — utvinnas dels den inkomst, 454,000 kronor, som bortfaller genom den procentuella avgiftsdelens slopande, dels ock den ökade inkomst, som enligt generalpoststyrelsens allmänna uttalande här ovan anses böra beredas postverket för dess bestyr med postabonnemangen.

För närvarande är periodicitetsavgiften dubbelt så stor som viktavgiften. Något skäl, varför detta förhållande valts, finnes icke anført i 1901 års kommittéutlåtande. Befodringsavgiften skulle, enligt kommitterades mening, avse att bereda postverket gottgörelse för dess bestyr med tidningarnas försändande och tillhandahållande till vederbörande adressater och borde, då omfattningen av dessa bestyr huvudsakligen berodde av tidningarnas numerantal och vikt, beräknas med hänsyn till dessa faktorer. Kostnaderna för ifrågavarande bestyr bestå av personalkostnader och transportkostnader, men även kostnader för lokaler och vissa förbrukningsartiklar stå i nära samband med dessa bestyr. Det synes emellertid näppeligen hava varit kommitterades mening att efter några särskilda grunder fördela dessa kostnader på periodicitets- och viktavgifterna. Till den senare avgiften borde väl i sådant fall hava i första hand förts transportkostnaderna, men av de beräkningar angående postverkets kostnader för tidningsrörelsen, vilka åberopas i kommittéutlåtandet, finner man, att nära hälften av dessa kostnader beräknades falla på tidningarnas postbefordran. Att kommitterade det oaktat satte periodicitetsavgiften till dubbelt så högt belopp som viktavgiften synes tyda därpå, att man valde ett förhållande, som ansågs på ett lämpligt sätt avväga postavgifterna för de olika tidningarna.

Under de år, som förflutit sedan ovannämnda kommittéutlåtande avgavs, har en avsevärd förskjutning ägt rum mellan fördelningen av postverkets utgifter, i det att personalkostnaderna för närvarande äro avsevärt större än postföringskostnaderna. Att bestämma samma periodicitets- och viktavgifternas inbördes förhållande med hänsyn till postverkets kostnader för de olika prestationer, postverket utför, läter emellertid icke låta sig göra, allra minst

när man genom att sätta en låg förskrivningsavgift flyttat över på befodringsavgiften en del av ersättningen för det arbete, som kan anses tillhöra förskrivningen. Vid sådant förhållande har det synts generalpoststyrelsen lämpligast, att avgiftsbeloppen fastställas huvudsakligen med tanke på att postverket erhåller en viss ökad inkomst och att de avgiftsförhöjningar, som härför bliva nödvändiga, drabba de olika tidningarna så litet betungande som möjligt. En annan synpunkt, som även förtjänar beaktas, är den, att avgifterna böra så avvägas, att postverkets ersättning för tidningsbestyret i största möjliga mån ökas i förhållande till tidningsrörelsens utveckling. Detta är naturligtvis så mycket mer önskvärt som generalpoststyrelsen icke anser sig kunna föreslå avgifternas bestämmande till de belopp, som skulle erfordras för täckande av postverkets merkostnader för tidningsrörelsen.

Under de senare åren har tidningarnas vikt visat en fortgående stegring, varemot i fråga om periodiciteten någon nämnvärd ökning icke torde vara att förvänta. Ökade inkomster kunna således säkrast påräknas genom höjning av viktavgiften. Visserligen kan invändas, att en mera nämnvärd ökning av sistnämnda avgift kunde föranleda tidningarna att göra inskränkningar, varigenom den beräknade merinkomsten komme att utebli; men då tidningarnas viktökning i icke ringa mån torde bero på ökad tillströmning av annonser, och inkomsten från dessa säkerligen väl uppväger den ökade postavgiften — vilken för övrigt ofta uttages av allmänheten — torde några nämnvärda inskränkningar i fråga om tidningarnas vikt näppeligen vara att befara.

Ett skäl för kraftigare ökning av viktavgiften än av andra delar av postavgiften för tidningar ligger också däri, att vissa tidningar nu nått en så hög vikt, att deras postbehandling är besvärande. Man behöver endast betänka, att en brevbärare, som har att utdela 10 exemplar av en tidning med en nummervikt av 150 gram, därmed får sin börda ökad med $1\frac{1}{2}$ kilogram, för att nu icke tala om svårigheten att i brevbärarväskan rymma den post, som skall utdelas under en brevbäringstur. Det inträffar också, att brevbäraren måste återvända till postkontoret för att hämta post, som han icke omedelbart kunnat medföra. Härav föranledes förlängd tjänstgöringstid för brevbäraren, och allmänheten blir lidande genom fördröjd postutdelning.

Av nu anförda skäl och då dessutom för de mindre tidningarna en höjning av viktavgiften medför i någon mån mindre avgiftsökning än vad en höjning av periodicitetsavgiften skulle innebära, har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå, att periodicitetsavgiften sättes till 24 öre och viktavgiften till 20 öre. Detta innebär, att den i nuvarande förordnings § 8 mom. 3 a) stadgade ordinarie avgiften höjes med 100 procent — d. v. s. till samma belopp som för närvarande utgår — och att den under b) i samma moment stadgade avgiften höjes med 233 procent, således en höjning av ungefär 66 procent på nu utgående avgift.

Utöver avgiftsbeloppen företer förslaget § 8 mom. 3 a) och b) ingen annan olikhet i förhållande till motsvarande författningsställe i nuvarande förordning än att bestämmelsen om en lägre periodicitetsavgift för varje nummer över 7 i veckan föreslås utgå. För närvarande utgives icke i Sverige någon tidningsupplaga med mer än 7 nummer i veckan, men om så vore fallet, skulle säkerligen de nummer, som utgaves samma dag, befodras och utdelas med olika lägenheter och således i detta hänseende varje nummer för sig kräva samma kostnad som vilket annat tidningsnummer som helst. Något skäl för en lägre periodicitetsavgift för vissa nummer synes därför icke föreligga.

I momentet har tillförts en bestämmelse om, att befodringsavgiften skall utgå med visst minimibelopp. Såsom postavgiften enligt generalpoststyrelsens förslag skulle beräknas, bleve för en tidning med högst ett nummer i veckan och en årsvikt av högst ett kilogram postavgiften vid helårsabonnemang 64 öre. Motsvarande lägsta avgift är för närvarande 66 öre. Veckotidningarna och tidningar, som utkomma mindre ofta än en gång i veckan, förorsaka emellertid i vissa avseenden postverket förhållandevis mera arbete än andra tidningar. Så är det icke möjligt för brevburare och andra postutdelare att hålla i minnet namn och adresser å dylika tidningars abonnenter, varför fullständig namn- och adresspåskrift måste verkställas i betydligt större omfattning än vad fallet är beträffande andra tidningar. Det synes fullt berättigat att för sådan tidning, varom nu är fråga, utgår en viss minimiavgift oberoende av tidningens vikt. Sättes denna avgift till 90 öre per helårsabonnemang, blir lägsta postavgiften för ett nummer av en veckotidning omkring 1.7 öre, vilket belopp icke kan anses för högt. Enär förskrivningsavgiften, om den procentuella delen borttages, alltid kommer att utgå med fixt belopp, enligt förslaget 20 öre för varje abonnemangstermin, är det lämpligt att bestämma ett minimibelopp för befodringsavgiften. Sättes detta belopp till 70 öre blir således lägsta postavgiften vid helårsabonnemang 90 öre.

I nuvarande mom. 5 av § 8 stadgas, att postavgiften alltid skall utgöra minst 20 öre, vilket belopp för närvarande är förhöjt med 100 procent. Med nuvarande avgiftsbelopp kan denna minimiavgift ifrågakomma endast för kortare abonnemangsterminer. Då generalpoststyrelsen i det föregående föreslagit, att de avgiftsdelar, varav postavgiften är sammansatt, skola höjas med minst 100 procent, synes det foljdriktigt, att ifrågavarande minimiavgift bestämmas till 40 öre. I överensstämmelse härmed föreslås i § 8 mom. 3 att befodringsavgiften skall för kortare abonnemangsperioder än ett år utgöra minst 20 öre. Tillsammans med den fixa förskrivningsavgiften, 20 öre, bleve denna minimiavgift således 40 öre eller densamma som för närvarande.

Med anledning av vad under mom. 3 föreslagits angående minimibelopp för befodringsavgiften komme nuvarande mom. 5 att utgå.

Huru de föreslagna postavgifterna vid postabonnemang skulle ställa sig för de olika tidningarna framgår av bifogade förteckning, å vilken beträffande åtskilliga tidningar av olika periodicitet och vikt sammanställts nu utgående och föreslagna avgifter.

I mom. 5 i förslaget — motsvarande nuvarande mom. 6 — har vidtagits den ändringen att, när i momentet omförmäld höjning vidtages, det härför erforderliga beloppet alltid skall läggas till postavgiften. I de flesta fall anger tidningsutgivaren det pris, tidningen skall betinga med postavgiften inberäknad, och sådan utjämning, varom här är fråga, förekommer därför sällan. Det synes emellertid riktigare att, i förekommande fall, postavgiften höjes än att utgivaren skall tillgodoföras ett, låt vara obetydligt, högre belopp än han själv begärt.

Det i förslaget intagna mom. 6 innehåller en helt och hållet ny bestämmelse. Beträffande möjligheten och lämpligheten av att genom visst arbetes överflyttande till tidningsutgivarna nedbringa postverkets kostnader för tidningsrörelsen tillåter sig generalpoststyrelsen hänvisa till sina allmänna uttalanden i denna skrivelse. Såsom där omförmäles, förekommer det att tidningsutgivarna själva, efter av vederbörande postanstalt upprättade listor, verkställer tidningsexemplarens inslagning till utdelningspostanstalterna ävensom tidningspostens transporterande till vederbörande bantåg. Detta förfarande medför givetvis en arbetsbesparing för postverket på samma gång som det innebär en fördel för tidningsutgivaren, som därigenom kan förkorta

tiden mellan pressläggningen och tidningens avsändande. Ett allmänt genomförande av systemet skulle emellertid på ett för postverket mindre fördelaktigt sätt överföra sorteringsarbetet från de fasta postanstalterna till postkupéerna, där givetvis utrymmet är mera begränsat och tiden mera knapp. Med anledning härav och då dessutom de mindre tidningarna näppeligen äro rustade för att övertaga detta arbete, har förfarandet icke ansetts böra göras obligatoriskt.

För att någon mera betydande kostnadsbesparing skulle uppkomma för postverket, borde visserligen ifrågavarande inslagning verkställas av tidningarna utan någon särskild gottgörelse från postverkets sida. Enär emellertid de tidningsutgivare, som själva verkställa inslagningen, utföra ett arbete, som icke ansetts böra äläggas dem, och då postverket således har mindre bestyr med dessa än med andra tidningar, har generalpoststyrelsen icke velat motsätta sig att till dessa tidningsutgivare, på sätt i nu förevarande moment föreslås, utbetalas en viss ersättning för ifrågavarande bestyr. Att förfarandet så att säga blir officiellt kan också hava sin betydelse såsom ett första steg till tidningsarbetets överflyttande från postverket till tidningsutgivarna. Från rätten att erhålla ersättning för bestyret med tidningsinslagningen hava emellertid i förslaget undantagits tidningar, som utkomma högst en gång i veckan. För dessa tidningar torde icke föreligga behov av den snabbare expedition, som vinnes genom att tidningen själv ombesörjer inslagningen, och för postverket skulle det säkerligen medföra övervägande olägenheter, om en hel del mindre veckotidningar begagnade sig av systemet i fråga.

Med huru stort belopp denna ersättning lämpligen bör utgå, är svårt att beräkna. Uppenbart är, att för postverket, som har för dylikt arbete tränad personal och som ofta kan sammanföra olika tidningar i samma omslag, arbetet ställer sig lättare och väl även billigare än för den enskilde tidningsutgivaren. Generalpoststyrelsen föreslår, att ersättningen till utgivarna skall utgå med 6 procent av postavgiften. Högre läres ersättningen icke kunna sättas, utan att systemet blir ekonomiskt ofördelaktigt för postverket. Å andra sidan skulle tidningsutgivarna anse en lägre ersättning allt för ringa i förhållande till det arbete, som de åtaga sig. Det förtjänar också nämnas, att de utgivare, som själva inslä tidningarna, för närvarande erhålla erforderligt omslagspapper avgiftsfritt från postverket. Denna förmån borde givetvis bortfalla, om utgivaren erhåller ersättning för inslagningens verkställande.

Åt generalpoststyrelsen torde böra överlätas att meddela närmare villkor för ersättningens åtnjutande ävensom bestämmelser angående sättet för ersättningens utbetalande. För tjänstgöringens behöriga ordnande å postanstalterna lär det bliva nödvändigt att bland annat föreskriva, att utgivares åtagande att ombesörja inslagningen skall omfatta viss bestämd minimiperiod.

Förordningens *mom.* 8 skulle utgå. Den däri meddelade bestämmelsen har i något utvidgad form intagits i förslaget § 4 *mom.* 2.

§ 9.

Mom. 1 har behållits oförändrat.

I *mom.* 2 föreslås maximivikten för tidningsnummer, som skall befordras efter postabonnemang, höjt till 250 gram. Ifrågavarande maximivikt, som enligt 1904 års tidningsförordning utgjorde 150 gram, höjdes år 1916 till nuvarande 200 gram. På senare tiden har det visat sig, att detta viktmaximum i vissa fall varit otillräckligt. Visserligen äro de tunga tidningarna — såsom generalpoststyrelsen framhallit här ovan vid behandlingen av frågan om viktavgiftens fastställande — besvarande särskilt vid postutdel-

ningen, men då enligt det nu framlagda förslaget till postavgift vid postabonnemang postverket skulle vid ökning av tidnings vikt erhålla avsevärt högre ersättning än vad nu är fallet, har generalpoststyrelsen ansett sig kunna föreslå att viktgränsen sättes till 250 gram.

§ 10.

I denna paragraf, som motsvarar paragrafen med samma nummer i förordningen, föreslås icke några större förändringar. I *mom. 2* har emellertid gjorts ett tillägg angående rätt för postverket att i visst fall till abonnent återbetala hela abonnemangavgiften. Visserligen har postverket även i det fall, som där avses, haft besvär med tidningsrekvisitionen mottagande m. m., men å andra sidan kan ju sägas, att abonnenten erhållit en oriktig uppgift i tidningstaxan. Då tidningen icke bokföres å utgivningsortens postanstalt, är det också ur räkenskapssynpunkt enklast, att hela det inbetalade beloppet återbetalas till abonnenten.

§ 11.

Denna paragraf behandlar såväl i förordningen som i förslaget utgivarkorsbanden. Såsom i ett annat sammanhang omnämnts gällde ursprungligen såsom villkor för försändning såsom utgivarkorsband, att tidning skulle vara abonnerad hos utgivaren. Svårigheten att övervaka denna bestämmelse efterlevnad föranledde emellertid bestämmelsens upphävande, och nu äger en tidningsutgivare att använda detta försändningssätt när som helst, således även om tidningen sändes till exempel till en annonsör eller i reklamsyfte. Vad de stora dagliga tidningarna och även de andra nyhetstidningarna beträffar, torde det höra till sällsyntheterna, att ett exemplar av tidningen sändes hela året nummer för nummer till en abonnent. Däremot förekomma i stor omfattning utgivarkorsband till återförsäljare.

I förordningens *mom. 1* stadgas bland annat, att utgivarkorsband skall avlämnas till postanstalt å utgivningsorten. Hos generalpoststyrelsen hava vid åtskilliga tillfällen gjorts framställningar om undantag från denna bestämmelse, något som med hänsyn till bestämmelsens kategoriska avfattning givetvis icke kunnat beviljas. Skälet till dylik framställning är i allmänhet det, att tidningen har sin expedition förlagd till annan ort än den, där tidningen tryckes, och vilken sistnämnda ort enligt det av chefen för justitiedepartementet meddelade hinderlöshetsbeviset måste anses såsom tidningens utgivningsort. Ur postutväxlingens synpunkt är det icke av någon större betydelse till vilken postanstalt utgivarkorsbanden avlämnas, men postverket måste nummer för nummer övervaka, att icke såsom utgivarkorsband sändes annat tryckalster än sådant, som är berättigat att kvarstå i tidningsregistret, ävensom att avgift i vederbörlig ordning erlägges för möjligen medföljande avgiftspliktiga bilagor. Detta övervakande skulle försvåras, om åt utgivaren lämnades rätt att efter hans eget gottfinnande lämna utgivarkorsbanden än å den ena än å den andra postanstalten. Enär emellertid för utgivaren kan föreligga ett fullt lojalt behov av att få avlämna tidningen vid annan postanstalt än å utgivningsorten, synes det böra lämnas generalpoststyrelsen befogenhet att medgiva undantag från den allmänna regeln, att utgivarkorsband skall avlämnas till postanstalt å utgivningsorten. Ett tillägg i överensstämmelse härmed har intagits i förslaget.

Avgiften för utgivarkorsband är enligt den ordinarie taxan 6 öre per halvt kilogram eller del av halvt kilogram och beräknas varje gång för minst två kilogram. Liksom postavgiften vid postabonnemang är även utgivarkorsbandsavgiften för närvarande höjd med 100 procent.

Mot den sålunda utgående avgiften för utgivarkorsband kunna två anmärkningar göras. Först och främst är avgiften alldeles för låg för de lättare försändelserna. Alldenstund avgiften beräknas efter de avlämnade försändelsernas sammanlagda vikt utan att någon hänsyn toges till försändelsernas antal, kan postverket, när tryckalstret är mycket lätt, få befordra och utdela en betydande mängd försändelser för den ringa avgiften av 24 öre. Det har sålunda inträffat, att ett »tidningsnummer» med omslag vägde endast $2\frac{1}{2}$ gram. Varje försändelse innehöll endast ett exemplar och det gick således 400 försändelser på ett kilogram, d. v. s. postverkets ersättning belöpte sig enligt den provisoriskt höjda taxan till 0.06 öre per försändelse. Många »tidningar» — särskilt medlemsblad för föreningar och dylikt — hava mycket ringa vikt. Vid en nummervikt av 10 gram, vilket icke är något sällsynt, får postverket, om varje nummer för sig sändes såsom utgivarkorsband, omkring $\frac{1}{4}$ öre per försändelse. Som vanligt trycksakskorsband skulle varje dylikt försändelse draga ett porto av 5 öre. Att detta förhållande tarvar en rättelse är uppenbart.

Med hänsyn till försändelsernas mycket varierande vikt ställer det sig svårt att bestämma en viktavgift, som för varje särskilt fall gäve postverket skälig ersättning för varje försändelse. Icke heller är det lämpligt att — såsom saken ordnats i vissa främmande länder — uttaga en nummeravgift och en viktavgift. Skulle varje försändelse endast innehålla ett nummerexemplar, vore en sådan anordning fördelaktig ur expeditionssynpunkt, men systemet skulle medföra, att två försändelser av samma vikt komme att, beroende av de inläggande tidningsexemplarens antal och vikt, draga helt olika porton. Fastställdes till exempel en nummeravgift av 1 öre och en viktavgift av 20 öre per kilogram, skulle en försändelse av 1 kilograms vikt kosta, om nummervikten vore 10 gram 1 krona 20 öre ($1 \text{ öre} \times 100 \text{ nummerexemplar} + 20 \text{ öre}$), men endast 28 öre ($1 \text{ öre} \times 8 \text{ nummerexemplar} + 20 \text{ öre}$), om försändelsen innehölle exemplar av en tidning med 125 grams nummervikt. Då postverkets kostnad för dessa två försändelser givetvis vore densamma, bleve ett sådant system i hög grad orättvist.

Det riktigaste är onekligen, att postverkets ersättning beräknas efter försändelsernas antal och vikt. I överensstämmelse härmed har generalpoststyrelsen stannat vid att föreslå dels en avgift för varje försändelse, oberoende av densammans vikt, dels ock såsom för närvarande en efter de avlämnade försändelsernas sammanlagda vikt beräknad viktavgift. Mot en sålunda beräknad avgift kan invändas, att utgivarkorsbandens mottagande skulle, om man nödgades räkna försändelserna, kräva avsevärt längre tid än vad för närvarande är fallet och därmed öka postverkets kostnader. Genom lämpliga anordningar torde emellertid merarbetet kunna inskränkas till en obetydlighet. I sådant hänseende har ifrågasatts, att försändelserna skulle genom utgivarens försorg föras med ett från postverket inköpt märke. Försändelsernas avsändande skulle icke behöva försenas i följd av granskning angående dylikt märkes befintlighet, utan denna granskning kunde lika väl ske å transit- eller adresspostanstalt. Försändelse, som saknade dylikt märke, skulle återsändas. Det här skisserade förfarandet avser endast att visa, att saken kan ordnas på ett jämförelsevis enkelt sätt, och det lär givetvis böra överlämnas åt generalpoststyrelsen att meddela de föreskrifter, som i förevarande hänseende må befinnas lämpliga.

Vad avgiftsbeloppen beträffar har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå, att viktavgiften beräknas för kilogram — för närvarande för halvt kilogram — samt sättes till 20 öre per kilogram, således till samma belopp som den föreslagna viktavgiften vid postabonnemang. Härutöver skulle utgå en avgift av 2 öre för varje försändelse. Med en på detta sätt bestämd

avgift skulle ett utgivarkorsband av 10 grams vikt komma att kosta 2.2 öre. Enligt den vanliga taxan för trycksakskorsband drager en försändelse av samma vikt ett porto av 5 öre, och i allmänhet komme ett på sätt nu ifrågasatts bestämt utgivarkorsbandsporto att motsvara ungefär hälften av vanligt korsbandsporto.

Mot det nuvarande utgivarkorsbandsportot har vidare anmärkts, att det för de tyngre tidningarna är för högt i förhållande till postavgiften vid postabonnemang. I 1901 års kommittéutlåtande gjordes det uttalandet, att avgiften för utgivarkorsband borde i regel vara lägre än postavgiften vid postabonnemang, och för att detta i möjligaste mån skulle bliva fallet föreslogo kommitterade, att utgivarkorsbandsavgiften skulle utgå med olika belopp för tidningar med olika periodicitet. Så blev emellertid icke fallet, och genom att ifrågavarande avgift sattes till lika belopp, 6 öre per halvt kilogram, för samtliga tidningar, kom redan från början denna avgift att i många fall ställa sig högre än postavgiften vid postabonnemang, ett förhållande som blivit allt mer framträdande i samma mån som tidningarna ökat i vikt.

När nämnda tidningskommitterade föreslogo införandet av utgivarkorsbandsförsändning, hyste de den förhoppningen, att detta försändningssätt skulle komma till användning i stället för de för postverket betungande postabonnemangen, varför också, såsom förut sagts, enligt 1904 års tidningsförordning utgivarkorsband fick användas endast för tidningsexemplar, som voro abonnerade hos utgivaren. Då nu detta villkor icke längre gäller, och en stor, måhända den största delen av utgivarkorsband icke skulle kunna med fördel ersättas av postabonnemang, är det näppeligen någon ovillkorlig nödvändighet att i regel sätta utgivarkorsbandsportot i förhållande till postavgiften vid postabonnemang. Utgivarkorsbandsportot synes nu lämpligen böra jämföras med portot för trycksakskorsband i allmänhet, och tidningsutgivarnas berättigade anspråk äro säkerligen väl tillgodosedda, när det förra portot är avsevärt lägre än det senare.

Det nu sagda gäller emellertid icke de tidningsexemplar, som de dagliga tidningarna sända till sina återförsäljare. Dessa tidningsförsändningar, som verkställas dag för dag med i regel samma antal exemplar till samma personer, hava i stort sett karaktären av abonnemang, vilket också framgår därav, att för dessa tidningsexemplar tillkommit den anordning, som benämnes kommissionärsabonnemang. Denna anordning innebär, att utgivaren å utgivningsorten verkställer abonnemang för sina landsortskommissionärers räkning samt själv inslår tidningsexemplaren och ombesörjer deras avlämnande till vederbörande postförande tåg. Å adressorten avhämtas tidningarna av kommissionären direkt vid tåget. Generalpoststyrelsen har endast med tvekan och försöksvis kunnat medgiva denna anordning för fyra dagliga tidningar och Svenska pressbyrån. Styrelsen kan nämligen icke uppgiva kontrollen över att endast det antal exemplar, för vilka avgift erlagts, verkligen sändes. Enär tidningarna avlämnas direkt till och avhämtas direkt från postkupé, kan kontrollen, på grund av det forcerade arbetet inom postkupéerna, icke ske annat än genom stiekprov och ofta icke alls. Denna svårighet med kontrollen ävensom svårigheten för vederbörande postfunktionär att vid stationer, där tåget gör kort uppehåll och funktionären är fullt upptagen av viktigare postala göromål, medhinnat utlämnandet av tidningar till flera kommissionärer, omöjliggör någon allmänare användning av de s. k. kommissionärsabonnemangen. Skulle flera utgivare göra framställning om samma förmån, kunde framställningen icke bifallas och, enär alla böra behandlas lika, bleve det nödvändigt att återkalla de medgivanden, som endast tills vidare på försök lämnats några få tidningsutgivare.

Med hänsyn till det nu anförda böra kommissionärsabonnemangen borttagas. Det synes emellertid rimligt, att någon anordning vidtages, varigenom kommissionärsexemplaren kunna försändas på ett billigt och praktiskt sätt. Det lämpligaste sättet är onekligen utgivarkorsbandsförsändning. I Danmark få utgivarkorsband försändas endast till tidningarnas återförsäljare, vilka äro skyldiga att själva å adresspostanstalten eller, efter särskilt medgivande, vid vederbörande tåg avhämta tidningarna. Det torde heller icke råda någon tvekan om att även för utgivarna utgivarkorsband äro att föredraga framför abonnemang. Anledningen till att vissa utgivare övergått till det senare försändnings sättet är emellertid den att med nu utgående avgifter utgivarkorsbanden ställa sig avsevärt dyrare. Men även beträffande kommissionärsabonnemangen har anmärkts, att de med hänsyn till det mindre arbete dessa abonnemang kräva i förhållande till andra abonnemang draga en jämförelsevis allt för hög avgift. Denna anmärkning har också ett visst berättigande, i det att vid kommissionärsabonnemangen distribueringen och så gott som hela bokföringsarbetet bortfaller.

På grund av det nu anförda har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå införandet av ett särskilt slag av utgivarkorsband, kommissionärskorsband, med lägre avgift än andra utgivarkorsband. För dessa kommissionärskorsband skulle generalpoststyrelsen äga stadga särskilda villkor, och försändningen skulle få ske först efter prövning av styrelsen. Såsom villkor har styrelsen tänkt sig bland annat, att varje försändelse skulle hava en viss, jämförelsevis hög minimivikt, att försändningen skulle ske regelbundet, att antalet kommissionärer å varje plats skulle inskränkas till det minsta möjliga samt att försändelserna skulle avhämtas å adresspostanstalten eller i undantagsfall vid vederbörande tåg. Vidare har generalpoststyrelsen tänkt sig att detta försändningssätt skulle få användas endast av tidningar, som utkomma med minst 6 nummer i veckan. Generalpoststyrelsen anser nämligen, att den nu ifrågasatta förmånen bör komma endast de verkliga nyhetstidningarna till del, och vad beträffar dylika tidningar, vilka komma ut mindre ofta än 6 gånger i veckan, så torde för dessa icke föreligga samma behov i förevarande hänseende som för de dagliga tidningarna. De mindre landsortstidningarna äro i allmänhet spridda inom ett mycket begränsat område och hava säkerligen icke någon lösnummerförsäljning av betydelse. I den händelse en sådan tidning sänder någon större mängd tidningar till en kommissionär, torde befordringsvägen vara så kort, att det ställer sig ekonomiskt fördelaktigt att använda annat befordringsmedel än posten.

Om kommissionärskorsbanden finge en så begränsad användning och för övrigt bleve underkastade de bestämmelser, som här ovan ifrågasatts, kunde avgiften för desamma sättas jämförelsevis låg. Generalpoststyrelsen har ansett sig böra föreslå 18 öre per kilogram, vilket är lägre än den föreslagna viktavgiften vid postabonnemang. I sistnämnda avgift måste emellertid — såsom postavgiften vid postabonnemang föresla sammansatt — anses ingå en del av ersättningen för tidningarnas utdelning och vissa andra kostnader. Med ett kommissionärskorsbandsporto av 18 öre per kilogram komme detta försändningssätt att för de tyngsta tidningarna ställa sig ekonomiskt lika fördelaktigt som för närvarande kommissionärsabonnemang, och i den mån lättare tidningar komme att begagna sig av kommissionärskorsbanden bleve detta försändningssätt billigare än såväl postabonnemang som utgivarkorsband enligt nu utgående avgifter. Att generalpoststyrelsen anser sig kunna föreslå en så låg avgift beror därpå, att, enligt styrelsens förmenande, ett billigt och praktiskt försändningssätt för tidningsexemplar till kommissionärer innebär den bästa lösningen av spörsmålet om de betungande postabonnemangens successiva avlyftande från postverket.

I förslaget § 11 *mom. 5* har intagits en föreskrift om maximivikt för försändelse, som skall befordras såsom utgivarkorsband. Då dylika korsband taxeras efter de avlämnade försändelsernas sammanlagda vikt, är en bestämmelse om maximivikt visserligen icke av någon betydelse i taxehänseende, men enär allt för tunga försändelser äro besvärande för posttjänsten har, i motsats vad nu är fallet, en viss gräns ansetts böra sättas. I Danmark är maximivikten för utgivarkorsband bestämd till 10 kilogram.

Förslaget *mom. 6*, som motsvarar nuvarande *mom. 4*, har såsom en följd av vissa bestämmelser, som i författningsförslaget ifrågasatts, erhållit ändrad formulering, varjämte gjorts ett tillägg, som pakallas därav att korsband i allmänhet icke får i längd överstiga 45 centimeter i annat fall än om försändelsen har format av en rulle, under det att postabonnerat tidningsexemplar enligt § 9 *mom. 1* i denna förordning får hava en längd av 53 centimeter.

§ 12.

I första stycket av nuvarande 2 *mom.* finnes meddelad bestämmelse bland annat därom, att å tidningsbilaga skall finnas angivet, till vilken tidning bilagan hör. Detta bör visserligen vara regeln, men fall förekomma dock, då undantag härifrån kunde utan nämnvärd olägenhet medgivas. Med hänsyn härtill och då generalpoststyrelsen enligt § 14 äger meddela närmare föreskrifter för förordningens behöriga tillämpning, synes det icke nödvändigt att i förordningen bibehålla ifrågavarande detaljföreskrift. Detsamma gäller stadgandet i nuvarande 2 momentets andra stycke.

Mom. 3 innehåller bestämmelser angående vissa tidningsbilagor, vilka på grund av nära samband med tidningen äro avgiftsfria. I 1901 års kommittéutlåtande framhölls, att de för tidningar gällande bestämmelser borde tillämpas jämväl å dessa bilagor, såsom utgörande delar av vederbörande tidningar. Enligt denna mening vore det följdriktigast att på grund av nu ifrågavarande bestämmelse finge såsom avgiftsfri bilaga endast befordras tryckalster, som i och för sig kunde befordras såsom tidning. Emellertid lärer till exempel en trycksak, som utgör fortsättning på en i tidningen såsom följetong införd roman, böra betraktas såsom avgiftsfri bilaga, ehuru romanen i och för sig icke skulle kunna befordras såsom tidning. Å andra sidan bör det uttryckligen sägas, att reklamtryck, personalförteckningar, självständiga broschyrer och dylika tryckalster, vilka enligt förordningens § 3 *mom. 1* icke få betraktas såsom tidningar, icke heller må genom att behandlas såsom avgiftsfria bilagor så att säga på en omväg göras delaktiga av de för tidningar stadgade särskilda förmåner. I överensstämmelse härmed föreslås vissa tillägg till bestämmelsen i *mom. 3 b*).

Det i *mom. 4 b*) lämnade medgivandet om avgiftsfri befordran av bilaga, som endast »avser abonnemang» å tidningen, har föranlett, att reklamtryck för vinnande av abonnenter å tidningen, meddelanden om prenumerantsamling och liknande tryckalster icke ansetts kunna förvägras avgiftsfri befordran. Det torde emellertid vara uppenbart, att medgivandet endast varit avsett att bereda utgivaren möjlighet att tillställa abonnenten en blankett för prenumerationens förnyande. Bestämmelsen har i förslaget givits en härmed överensstämmande formulering.

I *mom. 5* avhandlas avgiftspliktiga bilagor. I förslaget har intagits en föreskrift om att dylik bilaga skall i fråga om format och beskaffenhet i övrigt lämpa sig för befordran tillsammans med tidningen. En sådan fordran synes helt naturlig.

För bilaga av nu ifrågavarande slag, vilken väger högst 25 gram, stadgades i 1904 års förordning en avgift av $\frac{1}{2}$ öre och denna avgift kvarstår oförändrad, trots höjningar av andra tidningsavgifter. I Danmark och Norge

är lägsta avgiften för avgiftspliktig bilaga 2 öre, och i Finland utgår för dylik bilaga alltid vanligt korsbandsporto. Då här är fråga om tryckalster, som icke hava något som helst gemensamt med tidningarna och som, därest försändning såsom tidningsbilaga icke stode till buds, skulle befordras såsom vanligt trycksakskorsband, kan den nu föreslagna avgiften av 1 öre icke anses för hög. Detta belopp utgör endast en femtedel av det vanliga korsbandsportot. Förhöjningen kan beräknas tillföra postverket en ökad inkomst av omkring 25,000 kronor.

Bestämmelse om korsbandsavgift för avgiftspliktig bilaga, som väger över 25 gram, skulle kunna kringgås därigenom, att exempelvis en affärsman, som ville såsom tidningsbilaga mot den lägre bihangsavgiften distribuera en tyngre priskurant, uppdelade katalogen i mindre publikationer, envar vägande högst 25 gram. Jämlikt förordningens § 12 mom. 2 är det nämligen medgivet att med varje särskilt tidningsexemplar försända flera bilagor, under förutsättning att dessa icke utgöra exemplar av ett och samma tryckalster. Någon inskränkning i detta medgivande har icke ansetts böra ifrågasättas. Däremot synes det följdriktigt och i full överensstämmelse med vad som i förordningens bestämmelser åsyftats, att den lägre avgiften för bilaga om högst 25 grams vikt icke kommer till användning i andra fall än att antingen fråga är om endast *en* bilaga eller, när flera avgiftspliktiga bilagor befordras med samma tidningsexemplar, dessa bilagors sammanlagda vikt icke överstiger 25 gram. En bestämmelse om avgiftens beräkning i överensstämmelse med vad nu sagts har införts i i förslagets mom. 5. Denna bestämmelse skulle visserligen kunna medföra, att avsändaren av en tidningsbilaga om högst 25 grams vikt ginge miste om förmånen av den lägre bilagsavgiften, därför att även annan avgiftspliktig bilaga medföljde tidningen och bägge bilagornas sammanlagda vikt uppginge till mer än 25 gram. Genom att fördela bilagorna på skilda tidningsnummer kunde emellertid vederbörande tidningsutgivare undvika detta. Däremot skulle icke genom den ifrågasatta bestämmelsen förhindras, att ett större tryckalster uppdelas och att de olika delarna försändas med olika tidningsnummer. I sådant fall lär det väl dock bliva nödvändigt att giva varje del karaktären av ett självständigt tryckalster. Vid försändning i utgivarkorsband — och detta är det vanligaste försändningssättet för dylika bilagor — komme varje tryckalsters befordran med särskilt tidningsnummer att för avsändaren medföra väsentligt arbete och ökade kostnader för inslagning m. m.

Det generalpoststyrelsen i nuvarande förordning lämnade bemyndigandet att i särskilt fall medgiva tidningsbilagas postbefordran utan gottgörelse eller mot nedsatt avgift skulle bibehållas.

§§ 13 och 14.

Beträffande bestämmelserna i dessa paragrafer av nu gällande förordning föreslås icke några ändringar.

De *övergångsbestämmelser*, som av generalpoststyrelsen föreslås, äro i full överensstämmelse med vad som i sådant hänseende stadgats vid andra tillfällen, när ny tidningsförordning utfärdats.

Med anledning av vad sålunda blivit anfört får generalpoststyrelsen i underdånighet hemställa,

det täcktes Kungl. Maj:t, sedan frågan i vederbörlig ordning underställts riksdagens prövning, utfärda nådig förordning i överensstämmelse med generalpoststyrelsens föreliggande förslag.

Ovannämnda, av chefen för Kungl. Kommunikationsdepartementet utsedda sakkunniga hava förklarar sig kunna giva sin anslutning till vad generalpoststyrelsen nu föreslagit med de undantag, som här nedan angivas.

Herr *Björnsson* har ansett, att första stycket av § 3 mom. 1 samt § 5 mom. 1 i förslaget bort erhålla samma lydelse som i nu gällande förordning och har i sådant hänseende anfört följande:

»Den förändring av första stycket i § 3 mom. 1, vilken av generalpoststyrelsen föreslagits, innebär, att periodisk skrift, som icke utkommer minst en gång i varje kalenderkvartal, hädanefter icke, såsom hittills varit fallet, skulle få införas i tidningstaxan och ej heller befordras såsom utgivarkorsband. De tryckalster, som sålunda skulle uteslutas från dessa postala förmåner, äro utom en del jultidningar huvudsakligen åtskilliga enskilda samfunds och föreningars årstryck samt ett fåtal vetenskapliga tidskrifter.

Själva utgångspunkten för specialmotiveringen till detta ändringsförslag, »att postverkets särskilda bestyr med tidningar egentligen avser att bereda allmänheten lätt tillgång till verkliga tidningar», är enligt min mening icke vare sig historiskt berättigad eller sakligt välgrundad, om man med »verkliga tidningar» här avser endast vanliga nyhetsblad.

Genom Kongl. kungörelse den 23 jan. 1830 medgavs samma portolindring för periodiska skrifter och *broschyrer* som för tidningar, och i Kongl. kungörelse den 30 nov. 1860 jämnställdes de vanliga tidningarna med andra periodiska skrifter och *tryckta ahandlingar*. Genomgående synes alltid det lägre portot hava haft till syfte, att underlätta spridningen i vårt glest befolkade land av nyttig litteratur överhuvud, men icke att utgöra en skattelindring för en viss typ av periodiska skrifter, vilka det för övrigt synes vara omöjligt på ett tillfredsställande sätt avgränsa från andra.

Ehuru periodiciteten formellt begagnas för att verkställa en opartisk gallring bland de tryckalster, som nu upptagas i tidningstaxan, blir det faktiskt oväsentliga omständigheter, vilka bliva avgörande för gallringen. Under det att publikationer, sådana som *Bananbladet* och *Meddelanden från fondhandlaren Per Jönsson* lämnas kvar därför, att de utkomma 2 resp. 1 gång i månaden, skulle genom här äsyftade förslagsändring sådana tryckalster som t. ex. *Tidskrift för Skåneland*, *Svenska turistföreningens årsskrift*, *Meddelanden från Sveriges lärares nykterhetsförbund* o. s. v. hänvisas till det dyrare korsbandsportot endast av det skälet, att de utkomma mindre ofta.

Då de förra, huru allmännyttiga de än i och för sig må vara, dock huvudsakligen utgivas i syfte att göra reklam för enskilda affärsföretag måste det anses orimligt att giva dem en postalt mera gynnad ställning än de mera ideellt betonade publikationerna av den senare typen.

Ej heller med hänsyn till postverkets ekonomi synes det vara nödvändigt eller ens obetingat önskvärt, att vidtaga den föreslagna begränsningen. De tryckalster det här gäller ha hittills befordrats som utgivarkorsband, och postverkets förlust på denna verksamhetsgren kan icke hava varit ens tillnärmelsevis så stor som på den egentliga tidningsrörelsen.

Enligt tillgängliga statistiska uppgifter har postverket under år 1922 för befordran av ett postabonnerat tidningsnummer erhållit i medeltal c:a 1.6 öre och för ett utgivarekorsband c:a 6.7 öre, under det att vanlig korsbandsavgift skulle ha utgjort 5 resp. 15 öre. Trots det att postverkets utgifter för en postabonnerad tidning på grund av förskrivning, redovisning, kontroll, adressering o. s. v., äro mycket större än för ett utgivarekorsband, visar det sig sålunda, att portolindringen för det förra jämfört med korsbandstaxan är procentuellt åtskilligt större än för det senare.

Och vidare kan en utgivare kringgå här ifrågavarande bestämmelse genom att uppdelat sin publikation på fyra i stället för på 1—3 exemplar på året. Detta innebär för postverket, att det får besvär med detta tryckalster fyra gånger på året i stället för ett mindre antal gånger utan ökad ersättning, och för utgivaren, att han måste ordna sitt arbete på ett sätt, som eljest icke för honom skulle vara det lämpligaste. Taxor, vilka på dylikt sätt premiera improduktivt arbete, äro icke förenliga med god nationalekonomi.

I specialmotiveringen till § 3 betonas med särskild styrka, att många av de tryckalster, varom det här är fråga, utkomma endast en gång om året och därför icke böra betraktas som periodiska skrifter utan närmast likställas med vanliga aperiodiska bokalster. Självfallet kan man i primär lagtext använda »periodisk» som fakterm och däri definitionsvis inlägga vilken betydelse man önskar, men det står dock i uppenbar strid mot härdvunnet språkbruk att fränkänna en ärligen återkommande företeelse periodicitet. Och man måste finna det betänkligt att i tidningsförordningen ge en annan betydelse åt »periodisk», än det har i tryckfrihetslagen, med vilken den förra har ett visst samband. Enligt tryckfrihetslagen är t. ex. en jultidning otvivelaktigt att anse som periodisk skrift.

Men viktigare än dylika formella synpunkter på frågan synes det mig vara, att den ordnade bokhandeln i stora delar av vårt glest befolkade land är mycket sparsamt företrädd, och att det därför måste vara av stor fördel för spridningen av litteratur till en större allmänhet, att det på varje postanstalt, stor eller liten, finnes att tillgå en så vitt möjligt fullständig förteckning på den i Sverige utkommande periodiska litteraturen. Och även om den förmån det lägre portot för utgivarkorsband innebär i vissa fall tages i anspråk för försändelser till återförsäljare, synes mig skadan härav för postverket vara ringa i jämförelse med den fördel för allmänheten, som underlättandet av litteraturens spridning innebär. Ej heller synes det förhållandet, att man i andra länder snävare begränsat portonedssättningen för periodiska skrifter än i Sverige, för oss utgöra ett skäl att frångå de traditioner härutinnan, vilka i sin mån bidragit att skapa och underhålla den höga allmänna folkbildningen i vårt land.

Enligt § 5 i nu gällande tidningsförordning medges postabonnemang endast å tidning, som utkommer minst fyra gånger om året. Om åt § 3 ges den nu föreslagna lydelsen, blir denna bestämmelse överflödig, men om första stycket av § 3 mom. 1 får den av mig förordade lydelsen, bör som följd härav även åt § 5 mom. 1 ges samma lydelse som i nu gällande förordning.»

Herr *Dehlgren* har icke ansett sig kunna biträda generalpoststyrelsens förslag i vad det rör befodringsavgifterna och har gjort följande uttalande:

»Kungl. Generalpoststyrelsens förslag till bestämmelser för tidningsbefordran kan jag särskilt i vad rör de föreslagna *befodringsavgifterna* ej biträda. Detta av två skäl. Först och främst synas de, i olikhet mot nu gällande avgifter för tidningsbefordran och till skillnad mot andra postala avgifter, icke vara byggda på principen om skälig ersättning för det olika postala arbete och de postverkets omkostnader, som i skilda fall påkallas, utan i stället på någon slags uppfattning om att tidningar med större ekonomisk bärkraft böra bära högre avgifter än sådana med svag ekonomi. Även detta kan ju visserligen vara en princip — ehuru postverket i andra fall och enligt min tanke riktigt, icke ansett sig böra eller kunna bestämma portonas storlek efter avsändarnas större eller mindre taxerade inkomst — men då man tillika tydligen genom den stora procentuella förhöjning som viktavgiften undergått ansett tidningarnas ekonomiska bärkraft direkt proportionell mot deras årsvikter, för denna tanke, omsatt i praktiken, till orättvisa och orimliga konsekvenser, förhållandet är nämligen i verkligheten icke

så att en tidning med stor arsvikt med nödvändighet har större ekonomisk bärkraft än en med ringa sådan vikt. Varthän det föreliggande förslaget också leder må visas med ett par exempel. Stockholms Dagblad, A-upplagan erhåller sålunda en *höjning* i nuvarande postavgift med över 26 % och Folkets Dagblad Politiken med över 10 % under det att Vecko-Journalen, B-upplagan, Husmodern och Hvar 8 Dag samtliga få *minskade* avgifter med respektive 9.3, 2.1 och 8.9 %. Något skäl att på detta sätt låta de dagliga tidningarna, nyhetspressen, få bära hela bördan av postverkets som erforderlig avsedda inkomstökning och samtidigt *sänka* avgiften för en stor del av veckopressen synes mig icke föreligga.

Det andra skälet, varför jag ej kan biträda Kungl. Styrelsens förslag är att *avvägningen* mellan avgifterna för postabonnemang och utgivarekorsband i högre grad än förut kommer att *motverka* tidningsutgivarnas benägenhet att välja ett för postverket arbets- och kostnadsbesparande befordringssätt. För en 4-dagars tidning som t. ex. Smålandsposten stå tvenne befordringssätt öppna: postabonnemang och utgivarekorsband. Avgiften pr år blir med nu gällande bestämmelser i förra fallet 2: 70 kr. och i senare fallet 2: 59 kr. Enligt Kungl. Styrelsens förslag skulle samma tidning, sänd till en prenumerant, vid postabonnemang utan att tidningen själv ombesörjer inslagning och adressering betinga en avgift av 3: 36 kr. under det att kostnaden vid befordran med utgivarkorsband blir ej mindre än 6: 32 kr. Hur under sådana förhållanden den nämnda tidningens utgivare skall kunna finna någon fördel i att välja utgivarkorsbandet som befordringssätt och på så vis genom att själv ombesörja inslagning och adressering minska postverkets arbete och därigenom den riktiga tanke som låg till grund för utgivarekorsbandets införande bli tillämpad förefaller obegripligt.

Avgiften för utgivarekorsband bör enligt min mening sättas lägre än vad Kungl. Styrelsen föreslagit och postverkets inkomstökning — om en sådan även med nuvarande 15 mill. kronors vinst för verket anses erforderlig — i stället vinnas genom större höjning i avgiften för postabonnemang, där förskrivnings- och nummeravgifterna böra *höjas* och viktavgiften *sänkas* i förhållande till Kungl. Styrelsens förslag. Det framgår nämligen med all tydlighet av förebragta utredningar att de ökade utgifter för tidningsbefordran som postverket fått och som anses motivera en höjning av postavgifterna, mera hänföra sig till personal- än till postföringskostnader, av vilka de förra mest tagas i anspråk för det arbete som skall täckas av förskrivnings- och nummeravgift och de senare för det arbete som viktavgiften avser att lämna ersättning för. En avvägning och taxebestämning på antytt sätt skulle också mera jämt fördela avgiftsförhöjningen på *alla* tidningar.»

I behandlingen av förevarande ärende hava jämväl deltagit byråcheferna Kihlmark, Hasselrot och Lager samt t. f. byråchefen Broberg.

Stockholm den 11 mars 1924.

Underdånigst:

JULIUS JUHLIN.

ERNST HÖGNER.

H. G. Holmström.

**Jämförelse mellan nu utgående och av generalpoststyrelsen föreslagna avgifter
för vissa tidningar.**

Tidnings namn	Årsvikt enligt 1924 års taxa	Pris hos utgivaren		Postavgift för helår			
				år 1924 (ordinarie avgift + 100 % förhöjning)		enligt general- post- styrelsens förslag	
<i>7 nummer i veckan.</i>							
Svenska Dagbladet, A,	54.7	26	46	9	54	12	88
Dagens Nyheter, A,	50.0	27	03	8	97	11	88
Stockholms-Tidningen, A,	44.0	20	03	7	97	10	68
Svenska Dagbladet, B,	40.0	17	61	7	39	9	88
Sydsvenska Dagbladet Snällposten	37.8	17	84	7	16	9	48
Nya Dagligt Allehanda, A och B,	36.0	28	65	7	35	9	08
Aftonbladet, A och B,	35.0	28	76	7	24	8	88
Nya Dagligt Allehanda, C,	33.1	8	69	6	31	8	68
Aftonbladet, C,	30.4	9	03	5	97	8	08
Stockholms-Tidningen, B,	28.6	5	42	5	58	7	68
Dagens Nyheter, B,	28.0	6	50	5	50	7	48
Socialdemokraten, A,	27.0	25	84	6	16	7	28
Stockholms Dagblad, A,	26.7	16	23	5	77	7	28
” ” ”, B,	22.5	7	07	4	93	6	48
Skånska Dagbladet	22.2	12	36	5	14	6	48
Helsingborgs Dagblad	18.4	15	23	4	77	5	68
<i>6 nummer i veckan.</i>							
Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning	34.3	13	61	6	39	8	64
Göteborgs-Posten, A,	21.2	8	38	4	62	6	04
Folkets Dagblad Politiken	18.5	25	07	4	93	5	44
Östgöta Correspondenten	16.3	11	84	4	16	5	04
Kalmartidningen Barometern	14.4	9	67	3	83	4	64
Västmanlands Läns Tidning	13.9	10	26	3	74	4	44
Ystads Allehanda	11.6	10	50	3	50	4	04
Gotlands Allehanda	8.4	7	—	3	—	3	44
<i>4 nummer i veckan.</i>							
Smålandsposten	10.8	5	30	2	70	3	36
Nya Växjöbladet	9.7	5	42	2	58	3	16
Mellersta Skåne	8.2	8	90	2	60	2	96
Norrtelje Tidning, A,	6.6	4	80	2	20	2	56
Gotlands-Posten	5.2	4	92	2	08	2	36
<i>3 nummer i veckan.</i>							
Hässleholms-Tidningen Norra Skåne	9.1	6	61	2	39	2	92
Upsala Nya Tidning, B,	8.2	5	76	2	24	2	72
Nora Tidning	7.6	4	44	2	06	2	52
Handelstidningens Veckoblad	7.1	2	51	1	99	2	52
Vestgöten	6.0	3	23	1	77	2	12
Hudiksvalls-Tidningen	4.7	3	34	1	66	1	92
<i>2 nummer i veckan.</i>							
Aftonbladet, E,	8.6	6	48	2	02	2	48
Dagens Nyheter, C,	7.2	2	75	1	75	2	28
Svenska Morgonbladet, D,	6.2	4	11	1	69	2	08

Tidnings namn	Årsvikt enligt 1924 års taxa	Pris hos utgivaren		Postavgift för helår			
				år 1924 (ordinarie avgift + 100 % förhöjning)		enligt förslaget	
Vårt Land och Folk, B,	5.2	2	98	1	52	1	88
Norrlandsposten, B,	4.3	4	53	1	47	1	68
Svenska Posten	3.6	3	21	1	29	1	48
Värmlandsberg	2.8	2	84	1	16	1	28
<i>1 nummer i veckan.</i>							
Vecko-Journalen, B,	9.0	23	53	2	47	2	24
Husmodern	6.4	14	87	1	88	1	84
Teknisk Tidskrift, A,	5.5	27	73	2	27	1	64
Hvar 8 Dag, A,	4.8	13	42	1	58	1	44
Svensk Läraretidning	3.2	8	73	1	27	1	24
Vecko-Posten	2.6	5	48	1	02	1	04
Triumf	1.8	2	71	—	79	—	90
Skolans Annonsblad	0.5	—	34	—	66	—	90
<i>3 nummer i månaden.</i>							
Svensk Farmaceutisk Tidskrift	1.8	23	38	1	62	—	90
Folkskolans Barntidning	0.4	2	34	—	66	—	90
<i>2 nummer i månaden.</i>							
Svensk Polistidning	2.3	6	92	1	08	1	04
Svensk Hantverkstidning	0.9	4	26	—	74	—	90
<i>1 nummer i månaden.</i>							
Nykterhetsfolkets Tidning	0.5	—	54	—	66	—	90

TILL KONUNGEN.

Med anledning av Statsrådets och Chefens för kommunikationsdepartementet skrivelse av den 11 april 1924 få Publicistklubbens och Svenska Tidningsutgivareföreningens styrelser härmed i underdånighet avgiva nedanstående gemensamma yttrande över av Kungl. Generalpoststyrelsen utarbetat förslag till ny Tidningsförordning.

Så långt man kan se tillbaka på det svenska postverkets befattning med tidningarnas distribution har pressens stora betydelse för vårt folks höjande i kulturellt hänseende med styrka gjorts gällande från det allmännas sida. Sålunda uttalade redan år 1810 Rikets Ständer i skrivelse till Kungl. Maj:t den önskan, att postfrihet utom för Post- och Inrikes Tidningar måtte jämväl beviljas för andra dagblad, vilka Kungl. Kanslistyrelsen funne »leda till det med tryckfriheten åsyftade ändamål: litteraturens tillväxt och allmänna upplysningars befordran». Även i senare tider ha statsmakterna och det allmännas representanter i övrigt givit uttryck åt en rättvis uppskattning av tidningspressens stora kulturella och folkupplysningen främjande uppgifter. Sålunda anför generalpoststyrelsen i sitt föreliggande förslag att numera en tidning »i många fall är en verklig nödvändighetsvara» samt att tidningarnas kulturella uppgift »anses berättiga dem till särskilt låga postavgifter».

Men även om styrelserna med erkännande konstatera denna det allmännas uppskattning av tidningspressens betydelse, har det nu föreliggande förslaget i flera avseenden måst väcka allvarliga betänkligheter ej blott ur pressens synpunkter, men som styrelserna tro, jämväl ur allmänhetens, då det är uppenbart att en förhöjning av tidningarnas postbefordringsavgifter i ej ringa grad måste påverka det pris, som allmänheten måste betala för att erhålla sina tidningar. Denna synpunkt blir än mer betydelsefull, då det redan visat sig att nuvarande prenumerationspris stå på sådan höjd att allmänheten i viss mån av ekonomiska skäl minskat sin tidningsprenumeration. Styrelserna utgå från att det alljämt måste betraktas som en viktig samhällsangelägenhet att i möjligaste mån underlätta den folkupplysande och kulturfrämjande tidningspressens verksamhet. Det må i detta sammanhang tillåtas styrelserna att med några ord beröra samhällseliga uppgifter, vilka åligga denna del av pressen, men som så vitt styrelserna kunnat finna icke fullt beaktats vid behandlingen av här ifrågakvarande angelägenhet.

De egentliga tidningarna, dags- och ortspressen, utgöra numera icke blott organ för spridande av nyheter och upplysning i allmänhet, utan få i en utsträckning som aldrig förr tjäna såsom förbindelselänk mellan den statliga och kommunala administrationen å ena sidan samt hela befolkningen å den andra. Då vårt folk, såsom allmänt känt är, står framför de flesta andra i fråga om läskunnighet, är det helt naturligt att den vidlyftiga statliga och kommunala förvaltningsapparaten på snabbaste och effektivaste sätt samt utan nämnvärda ekonomiska uppoffringar kan kommunicera med samhällets medlemmar genom tidningspressen. Denna har också städse med villighet ställt sig till det allmännas förfogande för dylik tjänst, huru krävande den än varit; helt visst är den också av långt större omfattning än man i all-

mänhet föreställer sig. Här må blott erinras om den arbetsbördade tidningspressen i detta avseende påtog sig under världskriget och de bekymmersamma förhållanden, varunder vårt folk då levde. Men även om pressens förbindelsetjänst mellan myndigheter och befolkning under nyssnämnda år nådde sin höjdpunkt, är det påtagligt att denna tjänst alltjämt och även under fullkomligt normala förhållanden fullgöres i betydande omfattning. Ötliga äro de uppgifter, som härvidlag åligga dags- och ortspress. Att statens officiella tidningsorgan, Post- och Inrikes Tidningar, som i forna tider i nämnda hänseende ägde en stor betydelse, numera blott i ringa grad kan tillgodose ifrågavarande allmänna behov, ligger i öppen dag. Likaledes är det för varje med hithörande förhållanden förtrogen uppenbart, att de kungörelser från myndigheter, vilka ingå i dagstidningarnas annonsavdelningar och sålunda betalas, blott utgöra en ytterst ringa del av meddelanden från det allmännas olika organ och att största delen av innehållet i statliga och kommunala författningar, bestämmelser och föreskrifter, statsjärnvägarnas tidtabeller o. s. v. meddelas allmänheten genom tidningarnas textspalter. Det har syntts styrelserna att denna sida av tidningspressens gärning rättvisligen borde i någon mån uppmärksammas, när det gäller att bestämma avgifterna för de prestanda, vilka vederbörande statsmyndighet fullgör i egenskap av pressens distributionsorgan.

Icke heller må vid bedömande av postverkets förhållanden till pressen glömmas den roll, som tidningarna spela för att uppdriva rörelsen inom postverkets många andra verksamhetsgrenar. Tidningarnas direkta brevkorrespondens med allmänheten har nu nått en enorm omfattning och ökas dagligen. En enda annons i en tidning föranleder ofta insändandet med posten av många hundra brevvar; i andra fall medför annonsering, korrespondens i stor skala direkt mellan annonsören och allmänheten. Även tidningarnas redaktionella avdelningar öka i avsevärd grad postverkets inkomster genom ständiga diskussioner i aktuella ämnen, enquêtes m. m. Från ett håll föreligger t. ex. uppgiften, att under förlidet år icke mindre än 336,000 postala försändelser ankommo till och avgingo från en enda daglig tidning i huvudstaden. En annan huvudstadstidning uppvisar för det senaste året en kostnad endast för postporten på 82,500 kronor för den från tidningens kontor utgående korrespondensen, och enligt uppgift från en medelstor landsortstidning omsluter dess brevrörelse årligen omkring 30,000 försändelser.

Den av generalpoststyrelsen nu föreslagna höjningen av taxan för tidningars postbefordran ha styrelserna funnit både betungande och mindre lyckligt avvägd. Styrelserna vilja i detta hänseende erinra om att dessa avgifter för närvarande utgå med 100 procents förhöjning mot tiden före 1920. Redan denna förhöjning befinner sig alltså ovan gränsen för nu gällande indextal och undergår automatiskt reell ökning i samma mån som indextalet fortfar att falla. Samtidigt äger postverket en så god ekonomisk ställning, att man tagit en ny sänkning av brevpportot under allvarligt övervägande, ehuru detta porto för närvarande blott är 50 procent högre än före kriget. Tar man denna senare omständighet i betraktande må det också anses förklarligt att man från pressens sida knappast funnit motiven fullt bärande för en så kraftig ytterligare höjning av tidningarnas postavgifter, som den nu föreslagna. Man kan måhända också ifrågasätta, om den verkliga uppskattningen av postverkets utgifter för tidningsrörelsen, rörande vars detaljer styrelserna sakna närmare kännedom, vilar på så pass tillförlitlig grund, att den utan vidare kan godtagas såsom norm för en ny taxehöjning och om icke för postverkets övriga rörelsegrenar utgifterna beräknats alltför lågt, när

det blott med 50 procent förhöjda brevportot kunnat tillföra postverket så betydande överskott.

Vad generalpoststyrelsens utredning beträffar, torde det vara uppenbart att en dylik beräkning aldrig torde kunna bli annat än approximativ, då till poströrelsen numera höra en mängd skiftande göromål och bestyr, vilkas del i det hela näppeligen kan med någon större tillförlitlighet var för sig utrönas. Tages vidare i betraktande, att personalen på det övervägande antalet postanstalter i landet torde utgöras av ett fåtal funktionärer på varje anstalt och i en mängd fall av poststationsföreståndaren ensam, må det med tanke på postverkets monopol på all brevbefordran kunna ifrågasättas, huruvida postverkets personalkostnader på alla dessa anstalter skulle kunna avsevärt nedbringas, därest postverkets bestyr med tidningarna — där intet monopol föreligger — bortfölle.

Skulle emellertid någon höjning eller omläggning av nu gällande taxa ur det allmännas synpunkt befinnas oavvislig, anse styrelserna att förändringarna borde i vissa hänseenden ske efter andra grunder än de av generalpoststyrelsen nu föreslagna. Sålunda tillåta sig styrelserna i främsta rummet fästa uppmärksamheten på förslaget mindre lyckliga avvägning beträffande postavgifterna för å ena sidan den egentliga tidningspressen och å andra sidan för veckotidningarna.

Utgår man från den enligt styrelsernas mening riktiga uppfattningen att »de låga tidningsavgifterna endast må komma verkliga tidningar till del», vilket uttryck i annat sammanhang återfinnes i generalpoststyrelsens skrivelse, samt att nyhetstidningarna väl obestriddligen i främsta rummet böra vara berättigade att innefattas i begreppet »verkliga tidningar», så måste det enligt styrelsernas mening anses föga lyckligt eller rättvist, att det föreliggande förslaget, avseende höjning av postverkets inkomster på tidningsrörelsen, lägger nästan hela den ökade tungan på dags- och ortspressen, under det att flertalet veckotidningar få sina postbefordringsavgifter nedsatta. Blott i ett fåtal fall äro deras avgifter obetydligt höjda.

En sådan placering av den ökade ekonomiska bördan finna styrelserna så mycket mera orimlig som veckopressen — i motsats till dags- och ortstidningar, av vilka många under senare år av ekonomiska skäl måst nedläggas eller också kämpa med betydande finansiella svårigheter — samtidigt uppvisat en enorm tillväxt med så gott som dagligen nykommande alster, ofta av en ur samhällets synpunkt föga önskvärd art. Under nämnda kategori av nytillkomna tryckalster återfinner man bland annat en stor mängd mer eller mindre pornografiska publikationer, som det allmänna, ehuru hittills till synes fäfängt, på andra fronter sökt att bekämpa som landsskadlig litteratur. Vissa boxningspublikationer eller andra utväxter från en i allmänhet gagnelig idrottspress höra också till de organ, vilka enligt generalpoststyrelsens förslag i flera fall skulle få en gynnsammare ställning än den »egentliga tidningspressen».

Belysande för utvecklingen i detta hänseende äro uppgifterna ur postverkets senaste tidningstaxa, enligt vilken för närvarande utgivnas 1,276 tidningar och tidskrifter i landet, av vilka blott 100 äro dagliga eller sex gånger i veckan utkommande. De egentliga tidningarnas, dags- och ortspress, antal i Sverige utgör enligt samma källa tillsammans endast 287.

Men även om många veckotidningar fylla en samhällsgagnande uppgift, och så är ju lyckligtvis fallet, måste den av styrelserna anmärkta fördelningen av postavgifterna anses strida såväl mot generalpoststyrelsens intressen som mot grundskådningen i det nu föreliggande förslaget motivering. Generalpoststyrelsen gör nämligen, med allt fog, bland annat gällande i sitt betänkande att veckotidningarna och tidningar, som utkomma mindre ofta

än en gång i veckan, i vissa avseenden förorsaka postverket förhållandevis mera arbete än andra tidningar. Så är det — framhåller generalpoststyrelsen vidare — icke möjligt för brevbärare och andra postutdelare att hålla i minnet namn och adresser å dylika tidningars abonnenter, varför fullständig namn- och adresspåskrift måste verkställas i betydligt större omfattning än vad fallet är rörande andra tidningar.

Härtill torde enligt styrelsernas uppfattning böra framhållas att dessa mindre ofta utkommande publikationer tvivelsutan bereda postverket ökat besvär och fördyring av omkostnaderna även på grund av den »toppbelastning» de vålla postverket den enda dag i veckan då de utkomma, under det att postdistributionen av dagspressen medför en jämn fördelning av arbetsuppgifterna på veckans alla dagar. Den enorma utvecklingen av veckotidningsutgivningen torde även kraftigt ha bidragit till personalkostnadernas betydande stegring inom postverkets tidningsrörelse, bland annat genom att dessa publikationers nummer ofta äro tunga och skrymmande och tvinga till dubbla utbärningsturer.

I förevarande avseende hade det enligt styrelsernas mening varit önskligt att en mera ingående utredning kunnat företagas i syfte att bringa större klarhet rörande distributionskostnaderna för veckotidningar i förhållande till dags- och ortstidningar. I varje fall har det syntts styrelserna blotta en allvarlig svaghet i det föreliggande förslaget, när generalpoststyrelsen å ena sidan konstaterar veckotidningsdistributionens oförmånliga inverkan på postverkets arbete och ekonomi i förhållande till dagstidningarna och å andra sidan föreslår så gott som hela den påfordrade taxeökningens läggande på dagstidningarna.

Detta missförhållande i det av generalpoststyrelsen nu framlagda förslaget torde delvis bero på att den procentuella förskrivningsavgiften borttagits och kompensationen härför samt den av postverket begärda förhöjningen av inkomsten på tidningsrörelsen helt och hållet lagts på viktavgiften.

Befinnes det nödvändigt att bereda postverket ökad inkomst av tidningsrörelsen, bör, enligt styrelsernas mening, denna ökade inkomst i främsta rummet uttagas av de delaygifter i postabonnemanget som avse att lämna ersättning för det arbete vilket åsamkar postverket självt största kostnad. I stället för att sänka förskrivningsavgiften, vilket i generalpoststyrelsens förslag skett genom borttagande av den procentuella ersättningen till postverket för varje abonnemang, torde därför — under förutsättning att höjning av tidningstaxan över huvud taget skall äga rum — en höjning på denna punkt vara mer rättvis med hänsyn till postverkets omkostnader för denna del av tidningsrörelsen.

En indragning av den procentuella ersättningen till postverket, nu utgående med 4 procent av utgivaren tillkommande prenumerationsavgift, förefaller också att stå i strid med generalpoststyrelsens eget uttalande om personalkostnadernas storlek, vilka utgöra icke mindre än 72 procent av de totala utgifterna för tidningsrörelsen. Då dessa beräknade personalkostnader till allra största delen föranledas av postverkets arbete med förskrivningen, sorteringen och utbärningen av tidningarna, böra givetvis de i postavgiften ingående delbeloppen avvägas så, att inkomsterna av förskrivningsavgiften bättre motsvara postverkets kostnad för arbetet med förskrivningen.

Vad därefter andra föreslagna ändringar i nu gällande bestämmelser för tidningsbefordran angå vill styrelserna på i huvudsak av generalpoststyrelsen anförda grunder tillstyrka § 3 mom. 1 i föreslagen ny lydelse, varigenom som villkor för införande i tidningsregistret kräves att tryckalster skulle utkomma med minst ett nummer i varje kalenderkvartal ävensom den i § 5 mom. 2 föreslagna avgiften för anmälan till tidningstaxan.

Den förmån som generalpoststyrelsen genom den nya bestämmelsen i § 8 mom. 6 önskat bereda tidningsutgivarna torde visserligen kunna anses rättvis, men anse styrelserna likväl, då denna rabattering utgör ett avsteg från postverkets allmänna taxepprinciper, att tidningsutgivarna lika gärna se att de gamla bestämmelserna fortfarande få gälla, d. v. s. att ingen särskild ersättning lämnas de utgivare, som själva ombestyrta postabonnerade tidnings-exemplars inslagning, men väl att som förut postverket tillhandahåller sådan utgivare erforderligt antal korsbandsomslag.

Mot den föreslagna bestämmelsen i § 9 mom. 2 rörande högsta tillåtna vikt för tidning befördrad efter postabonnemang ävensom de ändrade bestämmelserna i § 12 rörande tidningsbilagor ha styrelserna intet att erinra.

Styrelserna ha med tillfredsställelse funnit, att generalpoststyrelsen trots det att motsvarande distributionsförfarande saknas i andra länder fortfarande räknat med bibehållande av postabonnemanget, detta för svenska förhållanden med i vissa trakter av vårt land låg befolkningstäthet synnerligen lämpade befordringssätt, på vilket svenska tidningsutgivarna av ålder satt högt värde och som för den största delen av den egentliga tidningspressen måhända spelar och alltjämt kommer att spela den förnämsta rollen. Även de övriga av generalpoststyrelsen föreslagna befordringssätten, utgivare- och kommissionärskorsbanden, synas väl ägnade att tillgodose aktuella behov. Styrelserna finna även på av generalpoststyrelsen angivna grunder befogat, att i taxan för utgivarekorsband införes en särskild avgift per försändelse (§ 11 mom. 1) men anse att de sammanlagda avgifter som enligt förslaget skulle komma att påläggas utgivarekorsbanden komma att innebära en förhöjning av nu gällande belopp, som knappast kan anses sakligt motiverad och som högst avsevärt skulle ekonomiskt betunga den ej ringa del av pressen, som använder sig av detta för postverket arbetsbesparande befordringssätt.

Styrelserna vilja till sist ifrågasätta, huruvida tiden ännu kan vara fullt inne att definitivt omreglera taxan för tidningsbefordran. Ännu är ju icke den svenska prisnivån fullt stabiliserad, och så väl tidningarnas självkostnad, till stor del beroende på papperspriset, som även postverkets självkostnad, där lönerna till personalen spela den största rollen, kunna ännu tänkas undergå ej obetydliga förändringar. Måhända skulle under sådana förhållanden vara lämpligast att ytterligare någon tid, tills fastare hållpunkter vinnas, låta nuvarande provisoriska höjningar i postavgifterna bestå.

De gällande bestämmelserna för tidningsbefordran, med undantag för avgifterna som 1921 fördubblades, antogos för jämnt 20 år sedan och framkommo som resultat av ett omfattande utredningsarbete, där största hänsyn togos till pressorganisationernas önskemål. Enligt styrelsernas uppfattning ha dessa bestämmelser genom sin sammansättning av de olika avgifterna och genom sin innebörd i övrigt verkat synnerligen lyckligt både för allmänheten och den svenska pressen, och den senare har under de gångna decennierna i inbördes konkurrens anpassat sig efter de rådande taxeförhållandena. En rubbning av dessa olika delavgifters inbördes ställning bör därför enligt styrelsernas mening — i fall kravet på ökade inkomster för tidningarnas befordran anses oavvisligt ur statsfinansiell synpunkt — om möjligt undvikas eller åtminstone ske synnerligen varsamt för att ej, som eljest lätt blir fallet, framkalla orättvisa och störande förhållanden de olika tidningarna emellan.

Ur denna synpunkt förefaller, som förut anförts, den av generalpoststyrelsen föreslagna betydliga ökningen av viktavgiften med icke mindre än 233 procent utöver den i 1904 års tidningstaxa gällande och med 66 procent utöver nu föreskrivna provisoriska avgift särskilt betänklig. En sådan höjning skulle nämligen komma att drabba dags- och ortspressen synnerligen

orättvist och därvid framför allt de tidningar, som tillföra postverket de största indirekta inkomsterna.

Stockholm den 3 maj 1924.

Underdånigst

För styrelserna för
Publicistklubben och Svenska tidningsutgivareföreningen:

LEON. LJUNGLUND.

K. Røeck Hansen.

Bilaga 3.

Jämförelse mellan nu utgående och av Kungl. Maj:ts föreslagna avgifter för vissa tidningar.

Tidnings namn	Postavgift med viktportot höjt från 12 till 15 öre, men i övrigt nuvarande avgifter ¹⁾		Årsvikt enligt 1924 års taxa	Pris hos utgivaren		Postavgift för helår			
						år 1924 (ordinarie avgift + 100 % förhöjning)		enligt generalpoststyrelsens förslag	
<i>7 nummer i veckan.</i>									
Svenska Dagbladet, A.	11	19	54.7	26	46	9	54	12	88
Dagens Nyheter, A.	10	47	50.0	27	03	8	97	11	88
Stockholms-Tidningen, A.	9	29	44.0	20	03	7	97	10	68
Svenska Dagbladet, B.	8	59	40.0	17	61	7	39	9	88
Sydsvenska Dagbladet Snällposten	8	30	37.8	17	84	7	16	9	48
Nya Dagligt Allehanda, A. och B.	8	43	36.0	28	65	7	35	9	08
Aftonbladet, A. och B.	8	29	35.0	28	76	7	24	8	88
Nya Dagligt Allehanda, C.	7	33	33.1	8	69	6	31	8	68
Aftonbladet, C.	6	90	30.4	9	03	5	97	8	08
Stockholms-Tidningen, B.	6	45	28.6	5	42	5	58	7	68
Dagens Nyheter, B.	6	34	28.0	6	50	5	50	7	48
Socialdemokraten, A.	6	97	27.0	25	84	6	16	7	28
Stockholms Dagblad, A.	6	58	26.7	16	23	5	77	7	28
” ” B.	5	62	22.5	7	07	4	93	6	48
Skånska Dagbladet	5	83	22.2	12	36	5	14	6	48
Helsingborgs Dagblad	5	34	18.4	15	23	4	77	5	68
<i>6 nummer i veckan.</i>									
Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning	7	44	34.3	13	61	6	39	8	64
Göteborgs-Posten, A.	5	28	21.2	8	38	4	62	6	04
Folkets Dagblad Politiken	5	50	18.5	25	07	4	93	5	44
Östgöta Correspondenten	4	67	16.3	11	84	4	16	5	04
Kalmartidningen Barometern	4	28	14.4	9	67	3	83	4	64
Västmanlands Läns Tidning	4	16	13.9	10	26	3	74	4	44
Ystads Allehanda	3	86	11.6	10	50	3	50	4	04
Gotlands Allehanda	3	27	8.4	7	—	3	—	3	44
<i>4 nummer i veckan.</i>									
Smålandsposten	3	03	10.8	5	30	2	70	3	36
Nya Växjöbladet	2	88	9.7	5	42	2	58	3	16
Mellersta Skåne	2	87	8.2	8	90	2	60	2	96
Norrhälje Tidning, A.	2	41	6.6	4	80	2	20	2	56
Gotlands-Posten	2	26	5.2	4	92	2	08	2	36
<i>3 nummer i veckan.</i>									
Hässleholms-Tidningen Norra Skåne	2	69	9.1	6	61	2	39	2	92
Upsala Nya Tidning, B.	2	51	8.2	5	76	2	24	2	72
Nora Tidning	2	30	7.6	4	44	2	06	2	52
Handelstidningens Veckoblad	2	23	7.1	2	51	1	99	2	52
Vestgöten	1	95	6.0	3	23	1	77	2	12
Hudiksvalls-Tidningen	1	81	4.7	3	34	1	66	1	92

¹⁾ Således: förskrivningsavgift 20 öre + 4 % på priset hos utgivaren, befordringsavgift 24 öre per nummer i veckan och 15 öre per kg.

Tidnings namn	Postavgift med viktportot höjt från 12 till 15 öre, men i övrigt nuvarande avgifter ¹⁾	Årsvikt enligt 1924 års taxa	Pris hos utgivaren		Postavgift för helår			
					år 1924 (ordinarie avgift + 100 % förhöjning)		enligt generalpoststyrelsens förslag	
<i>2 nummer i veckan.</i>								
Aftonbladet, E.	2 29	8.6	6	48	2	02	2	48
Dagens Nyheter, C.	1 99	7.2	2	75	1	75	2	28
Svenska Morgonbladet, D.	1 90	6.2	4	11	1	69	2	08
Vårt Land och Folk, B.	1 70	5.2	2	98	1	52	1	88
Norrlandsposten, B.	1 62	4.3	4	53	1	47	1	68
Svenska Posten	1 41	3.6	3	21	1	29	1	48
Värmlandsberg	1 25	2.8	2	84	1	16	1	28
<i>1 nummer i veckan.</i>								
Vecko-Journalen, B.	2 74	9.0	23	53	2	47	2	24
Husmodern	2 09	6.4	14	87	1	88	1	84
Teknisk Tidskrift, A.	2 45	5.5	27	73	2	27	1	64
Hvar 8 Dag, A.	1 73	4.8	13	42	1	58	1	44
Svensk Läraretidning	1 39	3.2	8	73	1	27	1	24
Vecko-Posten	1 11	2.6	5	48	1	02	1	04
Triumf	— 85	1.8	2	71	—	79	—	90
Skolans Annonsblad	— 69	0.5	—	34	—	66	—	90
<i>3 nummer i månaden.</i>								
Svensk Farmaceutisk Tidskrift	1 68	1.8	23	38	1	62	—	90
Folkskolans Barntidning	— 69	0.4	2	34	—	66	—	90
<i>2 nummer i månaden.</i>								
Svensk Polistidning ...	1 17	2.3	6	92	1	08	1	04
Svensk Hantverkstidning	— 77	0.9	4	26	—	74	—	90
<i>1 nummer i månaden.</i>								
Nykterhetsfolkets Tidning	— 69	0.5	—	54	—	66	—	90

¹⁾ Således: förskrivningsavgift 20 öre + 4 % på priset hos utgivaren, befodringsavgift 24 öre per nummer i veckan och 15 öre per kg.